

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 17 MEI 1922

No. 333

INHOUD

	Blz.
DE NEDERLANDSCHE KATOENINDUSTRIE IN 1921 door <i>Joan Gelderman</i>	439
Medezeggenschap door <i>C. J. Kuiper</i>	442
Londensche Correspondentie.....	443
Index-cijfers	444
AANTBEKENINGEN:	
Indexcijfers voor de bedrijvigheid in landbouw en vee- teelt, mijnbouw en industrie der Vereenigde Staten	445
Indexcijfers van Oceaanvrachten	447
BOEKAANKONDIGING:	
E. C. van Dorp: Het bankroet der tegenwoordige sociale politiek, bespr. door <i>Prof. Mr. D. van Blom</i>	448
MAANDCIJFERS:	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	448
Handelsbeweging over de maand Maart 1922.....	449
Postchèque en Girodienst	450
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	450—457
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

15 MEI 1922.

Het aanbod van geld werd gedurende de afgelopen
week beduidend grooter. De prolongatierente noteerde
regelmatig 4 pCt., terwijl de noteering voor particu-
lier disconto reeds spoedig tot 4½ pCt. terugliep en
enkele posten prima wissels ook voor 4½ pCt. plaat-
sing konden vinden.

* * *

De wisselmarkt was wederom flauw gestemd. Alleen
marken bleven prijshoudend. De overige wissels liepen
allen vrij sterk terug en hadden te lijden onder het
aanbod van wissels ter betaling van de verschillende
in het buitenland geplaatste leeningen.

LONDEN, 13 MEI 1922.

Geld was deze week ruim aangeboden, hoewel tegen

het einde der week het aanbod eenigszins afnam,
wegens betalingen van de Schatkist aan de Bank of
England.

Daggeld werd hernieuwd tegen 2 pCt., terwijl
nieuw geld verkrijgbaar was tegen 1-1½ pCt. 7d-lee-
ningen bleven op 2½—2¼ pCt.

De omzetten aan de disconto-markt bleven nog
steeds gering. Tot Woensdagavond waren de dis-
conto's voor alle vervaltijden 2⁵/₁₆—¼ pCt.; daarna
stegen zij tot 2¼—⁵/₁₆ pCt. met het oog op de ver-
wachting, dat de inschrijving op Treasury Bills een
hooger disconto voor dit papier tengevolge zou heb-
ben. Deze verwachting werd vervuld en de disconto's
trokken daarop iets verder aan: voor 2-, 3- en 4-
maands prima bankaccepten bedroegen zij 2⁵/₁₆—¾
pCt. en voor 6-maands 2¾—⁷/₁₆ pCt.

DE NEDERLANDSCHE KATOEN-
INDUSTRIE IN 1921

Het jaar 1921 is zeker in vele opzichten voor de
vaderlandsche katoenindustrie verre van gunstig ge-
weest. De groote prijsdaling in bijna alle stapelarti-
kelen, die in de tweede helft van 1920 plaats vond,
was begin 1921 nog lang niet afgelopen en de ver-
dere prijsdaling in de grondstoffen voor de katoen-
industrie had een zeer nadeligen invloed op de
vraag, terwijl de verdere prijsdaling van granen,
vetten, koloniale producten, enz. weer ongunstig
influenceerde op de koopkracht van vele overzeesche
volken en zoo indirect weer op de vraag naar katoen-
manufacturen.

De vraag naar de producten der Nederlandsche
katoenindustrie is dan ook gedurende het geheele
afgelopen jaar niet heel groot geweest. In de eerste
maanden ging er zelfs heel weinig om en moesten
verschillende weverijen toen hunne productie in-
krimpen of anders op voorraad werken. Tegen het
voorjaar werd de vraag wat beter, zoowel voor het
binnenland als voor export, terwijl in de zomerma-
anden de binnenlandsche afzet zeer bevredigend was,
hoofdzakelijk doordat de katoenogst in Amerika
door de groote droogte zeer tegenviel en slechts
8 miljoen balen opleverde tegen 12 miljoen balen
in het vorige jaar. Men verwachtte toen algemeen
veel hogere prijzen en vele verbruikers kochten
meer dan zij anders misschien wel hadden gedaan.
Op de meeste overzeesche markten bleef men tegen-
over deze hausse echter eenigszins sceptisch gestemd
en kocht men daar slechts zoo weinig mogelijk. Toen
dan ook in October/November weer een kleine ach-
teruitgang in katoenprijzen plaats had, verdween ook
het vertrouwen bij de binnenlandsche koopers ge-
heel en gedurende de laatste maanden van het afge-
loopen jaar werd er weer heel weinig verkocht.

De invoer van ruwe katoen heeft in 1921 bedragen:

1921	KG.	Ter waarde van
Noord-Amerikaansche	21.843.690	f 24.457.591
Eng.-Indische	3.953.678	" 2.611.067
Egyptische	58.572	" 26.640
Ned.-Indische	96.946	" 46.981
diverse soorten	111.234	" 142.543

	26.064.120	f 27.284.822
tegen in 1920	26.837.272	" 62.673.004

en van katoenafvallen:

Uit:	KG.	Ter waarde van
Engeland	4.098.978	f 1.337.062
Duitschland	2.561.734	" 586.271
Frankrijk	1.870.234	" 831.258
Ver. Staten v. N.-Amerika	1.823.531	" 725.646
België	555.649	" 221.936
diverse landen	474.805	" 182.025

	11.384.931	f 3.884.198
tegen in 1920	10.491.842	" 11.738.757

terwijl de uitvoer in 1921 bedroeg van:

	KG.	Ter waarde van
Ruwe katoen	487.275	f 354.115
Katoenafval	5.787.924	" 2.565.847
waanvan resp. 385.639 KG. en 4.163.772 KG. naar Duitschland.		

De invoer van katoenen garens heeft totaal bedragen:

1921	KG.	Ter waarde van
Ongetwijnde ruwe garens	25.465.725	f 41.790.051
" gebleeke en ge-		
verfde garens	661.213	" 1.052.116
Getwijnde garens, tweedraads	688.148	" 1.915.054
Getwijnde garens, meerdraads	234.664	" 692.643
	27.049.750	f 45.449.864
tegen in 1920	29.312.263	" 119.593.405

Van deze ruim 27 miljoen KG. aan garens, welke in het afgelopen jaar totaal zijn ingevoerd, waren afkomstig uit:

Engeland	20.093.811 KG.	tegen 21.817.287 KG. in 1920
Duitschland	2.148.091 " "	5.552.893 " " "
België	3.038.015 " "	2.907.695 " " "
Frankrijk	1.531.059 " "	7.461 " " "

Uit Duitschland is de invoer sterk verminderd, voornamelijk door de betere vraag naar manufacturen in Duitschland, waardoor de spinners daar betere prijzen konden maken bij de inlandsche weverijen. De groote toeneming van den invoer uit Frankrijk is te verklaren uit het feit, dat de toestand in de katoenweverijen daar te lande in het begin van 1921 zeer slecht was en de spinnerijen dus wel een gedeelte van hun garens, al was dit dan tegen slechte prijzen, moesten exporteeren, wilden zij hun productie nog niet verder inkrimpen.

De uitvoer van katoenen garens heeft in 1921 bedragen:

	KG.	Ter waarde van
Ongetwijnde ruwe garens	684.840	f 1.131.856
" gebleeke en ge-		
verfde garens	752.418	" 2.880.392
Getwijnde garens tweedraads	168.047	" 524.986
Getwijnde garens, meerdraads	154.102	" 481.945
	1.759.407	f 5.019.179
tegen in 1920	1.389.612	" 5.381.585

Van deze uitgevoerde garens was bestemd voor:

Duitschland	554.385 KG.	tegen 280.368 KG. in 1920
Ned.-Indië	504.430 " "	634.137 " " "
Argentinië	188.740 " "	122.439 " " "
Eng.-Indië	138.059 " "	25.763 " " "

Het totaal invoer-saldo van de grondstoffen voor de Nederlandsche katoenindustrie heeft dus in 1921 bedragen:

	Ton	Ter waarde van
Ruwe katoen	25.577	f 26.930.709
Katoenafval	5.597	" 1.318.351
Katoenen		
garens	25.290	" 40.430.685
	56.464	f 68.679.745
		27.923 " " "
		56.914 " " "

Uit deze cijfers valt dus wel eenigszins af te leiden, dat het gebruik van grondstoffen in de Ne-

derlandsche Katoenindustrie gedurende 1921 vrijwel gelijk is geweest aan het verbruik in 1920.

Aan katoenen manufacturen is bovendien gedurende 1921 nog ingevoerd:

	KG.	Ter waarde van
Ruwe manufacturen		
voor drukkerij en ververij	361.559	f 1.426.699
Ongebleekte manufac.	645.147	" 2.295.657
Gebleeke	421.361	" 2.234.796
Geverfde	1.908.478	" 12.255.711
Bedrukte	380.220	" 2.600.321
Bontgeweven	40.046	" 188.795

	3.756.811	f 21.001.979
tegen in 1920	4.299.169	" 36.530.267

welke manufacturen hoofdzakelijk uit de volgende landen afkomstig waren:

Engeland	2.661.979 KG.	tegen 3.218.976 KG. in 1920
België	336.474 " "	534.470 " " "
Duitschland	424.474 " "	179.996 " " "
Frankrijk	171.175 " "	138.008 " " "

Hoewel verreweg het grootste gedeelte dezer manufacturen nog uit Engeland afkomstig is, neemt de invoer uit de andere landen toch relatief iets toe, daar de invoer uit Engeland, die in 1920 nog 75 pCt. van het totaal bedroeg in 1921 verminderd is tot 71 pCt. van dit totaal-bedrag.

De uitvoer van katoenen manufacturen uit Nederland heeft in 1921 bedragen:

	KG.	Ter waarde van
Ongebleekte manufacturen	2.241.392	f 5.485.705
Gebleeke	10.335.602	" 39.673.680
Geverfde	2.371.019	" 10.574.752
Bedrukte	1.406.346	" 8.711.274
Bontgeweven	3.113.095	" 14.925.161
	19.467.454	f 79.370.572
tegen in 1920	21.000.132	" 139.463.654

terwijl bovendien nog de uitvoer van katoenen dekens heeft bedragen:

	KG.	Ter waarde van
in 1921	4.219.419	f 6.954.736
tegen in 1920	5.681.308	" 15.996.794

De uitvoer van katoenen manufacturen, naar de landen van bestemming gerangschikt, heeft bedragen:

Europa:	KG.	Ter waarde van
Groot-Brittannië	456.575	f 2.251.743
Duitschland	20.312	" 65.502
België	86.703	" 430.821
Oostenrijk	87.991	" 297.044
Noorwegen	62.876	" 260.142
Denemarken	147.759	" 650.819
Bulgarije	75.810	" 335.272
Griekenland	155.605	" 491.255
Europ. Turkije	434.546	" 1.457.686

Azië:		
Ned.-Indië	13.725.694	" 54.212.207
Eng.-Indië	1.540.790	" 6.677.158
Ceylon	85.151	" 493.179
Malakka	39.175	" 206.124
China (incl. Hongkong)	406.760	" 1.157.945
Aziatisch-Turkije	17.166	" 38.426

Afrika:		
Algiers	18.770	" 91.410
Britsch West-Afrika	180.008	" 1.731.907
Fransch West-Afrika	172.380	" 1.077.670
Britsch Oost-Afrika	64.593	" 442.340
Portugeesch Oost-Afrika	75.810	" 553.438

Amerika:		
Argentinië	277.198	" 1.311.825
Ver. Staten	93.876	" 403.235
Diverse landen	1.241.906	" 4.733.424

Uit de bovenstaande cijfers blijkt, dat naar Ned.-Indië over 1921 voor f 54 miljoen gulden is geëxporteerd bij een totaal uitvoer van f 79 miljoen, terwijl deze cijfers over 1920 resp. f 86 en f 139 miljoen bedroegen, zoodat de uitvoer naar Ned.-Indië over 1921 zelfs 68 pCt. van den totaal uitvoer heeft bedragen, tegen 62 pCt. van 1920.

In het nummer van dit tijdschrift van 15 Maart j.l. schrijft Mr. van Spaendonck eenigszins schamper over den uitvoer van Twentsche manufacturen naar Ned.-Indië, in verband met het artikel van

schrijver dezes in het nummer van 11 Januari 1922 en wordt daarin tevens een gedeelte van een artikel van het Eerste Kamerlid Blomjous aangehaald, waarin deze zegt, dat Tilburg het toch niet helpen kan, dat de Javanen en negers in Afrika alleen katoenen manufacturen dragen en op deze markten geen afzet voor de wollen producten uit Tilburg is. Men zou daaruit eenigszins kunnen concludereen, dat men in Twente geen bescherming wil, omdat men toch daar de Javamarkt nog steeds heeft voor zijn export en dus eigenlijk niet heel veel belang stelt in de overige exportmarkten. Men moet dan echter niet vergeten, dat de Twentsche industrie ongeveer de helft harer productie in het binnenland verkoopt en dat, wat den export betreft, de invoerrechten op Java voor alle importeerende landen gelijk zijn en deze markt dus niet alleen niet gereserveerd is voor de Twentsche industrie, doch dat deze daar ook nog een zware concurrentie ondervindt van de andere landen, die katoenen manufacturen exporteeren.

Gedurende 1920 werd in Ned. Indië ingevoerd aan katoenen manufacturen:

uit Engeland voor	f 103,2	miljoen gulden
„ Nederland „ „	74,0	„ „
„ Japan „ „	63,6	„ „

Dat de Twentsche industrie zich sedert meer dan vijftig jaar speciaal op de Javamarkt heeft toegelegd en nu haar uiterste best doet om in den grooten strijd, die bij de tegenwoordige malaise in bijna alle industrieën op handelsgebied heerscht, zich niet te laten verdringen, is zeer begrijpelijk. Dat in dezen strijd menig fabrikant en importeur een veer heeft moeten laten, is zeker niet tegen te spreken en dat de afzet op vele andere overzeesche markten, waar men nog niet de oude gevestigde relaties had, die men op Java heeft, eerder in het gedrang komt, is toch ook wel te begrijpen.

Het is hier niet de plaats om weer uitvoerig op de vrijhandelskwestie in te gaan, doch na alle lectuur, die op dit gebied in de laatste maanden is gepubliceerd, zal Mr. Van Spaendonck ook wel begrijpen, dat men in Twente geen bescherming wenscht, omdat men er geen direct voordeel in ziet, doch alleen omdat men vreest, dat door bescherming voor welk artikel ook, de productiekosten voor de Nederlandsche industrie zullen worden verhoogd en omdat dit op den duur een nadeeligen invloed moet hebben op de concurrentiemogelijkheid van de Nederlandsche industrie op de wereldmarkt.

Elk industrieel, die iets verder ziet dan zijn direct eigenbelang, begrijpt toch wel, dat de industrie steeds middel moet blijven en geen doel, d.w.z. dat de afnemer er niet is voor de industrie, doch de industrie voor den afnemer. Bij kunstmatige bescherming van de industrie loopt men eerder gevaar, dat dit wordt vergeten, terwijl een vrije industrie, die alleen kan bestaan als zij kan concurreren, wel moet zorgen alleen die artikelen te maken, waarin zij minstens even goedkoop is als een ander en ook die markten zal opzoeken waar zij onder behoorlijke omstandigheden kan concurreren.

Wat verder de bovenvermelde uitvoercijfers betreft, hieruit blijkt wel heel duidelijk, hoe groot de moeilijkheden op vele buitenlandsche markten zijn. De export naar de meeste vreemde landen is opnieuw verminderd en als men enkele markten, waar de Twentsche industrie reeds sedert vele jaren speciale artikelen importeert, die daar als het ware niet gemist kunnen worden, zooals b.v. de bontgeweven goederen in Rangoon, de gedrukte en geverfde manufacturen in West- en Oost-Afrika, uitzondert, blijkt wel ter dege, hoe slecht de vraag uit de andere groote afzetgebieden naar katoentjes is geweest.

Als men ziet, welke groote hoeveelheden in normale jaren uit Engeland worden uitgevoerd b.v. naar Calcutta, naar China en naar den Levant en hoe deze cijfers in 1921 zijn verminderd, is het wel duidelijk,

dat ook de Twentsche industrie den nadeeligen invloed van de slechte toestanden op die markten moest ondervinden en dat zij weliswaar gedurende het afgelopen jaar hare productie heeft kunnen handhaven, doch dat zij overigens geen reden kan hebben om tevreden te zijn over de resultaten van 1921. Prijzen van manufacturen zijn vooral voor export bijna gedurende het geheele jaar slecht geweest; de vraag was voor de meeste markten vrij onbelangrijk en men kon in vele gevallen alleen nog orders krijgen, als men zeer goedkoop was. Bovendien waren er nog verschillende oude transacties van dure manufacturen, die afgewikkeld moesten worden en waarbij in vele gevallen de fabrikant de lijdende partij werd. Ook het nieuwe jaar is nog niet zeer fleurig begonnen. De afzet laat nog altijd veel te wenschen over en orders zijn in vele gevallen alleen te krijgen tegen zeer slechte prijzen.

Dat over het algemeen voorraden van manufacturen niet grooter zijn, is vooral te wijten aan de groote bedrijfsinkrimping, die in het eerste halfjaar van 1921 in vele landen, doch speciaal in Engeland heeft plaats gevonden. Dat deze bedrijfsinkrimping van grooten omvang is geweest, is af te leiden uit de cijfers, die betreffende het wereldverbruik worden gepubliceerd door de „International Federation of Master Cotton Spinners and Manufacturers Associations” en waaruit blijkt, dat het totaal verbruik in de spinnerijen heeft bedragen voor de daarin vermelde landen van Amerikaansche, Egyptische en Oost-Indische katoen:

		aant. balen in duizend:	Percent. 1913
jaar eindigend Augustus	31—1913	19.341	100
„ „ Juli	31—1920	16.833	87
„ „ „	31—1921	15.009	78
halfjaar „ Januari	31—1921	8.965	
dus per jaar tweemaal		17.930	93

Door deze groote bedrijfsinkrimping in 1920/21 zijn voorraden manufacturen niet zoo groot, als anders wel het geval zoude zijn geweest en uit het groter verbruik in het tweede halfjaar van 1921 zou men wel mogen afleiden, dat over de geheele wereld de vraag naar katoenen manufacturen weer geleidelijk verbeterd is. De groote moeilijkheid blijft nog steeds de onbevredigende toestand op vele overzeesche markten. Zoowel in het Verre Oosten als in Afrika, in Zuid-Amerika en ook in den Levant zijn door de groote prijsdaling in 1920 door importeurs van en handelaren in katoenen manufacturen enorme verliezen geleden.

De koopers hebben tot nog toe steeds geprofiteerd door zoo weinig mogelijk te koopen en liefst te wachten tot een handelaar in manufacturen, om maar geld te maken, dikwijls ver beneden de fabrieksprijzen verkocht. Ook thans drukken deze gedwongen liquidaties nog op vele overzeesche plaatsen de markt en de grootste hinderpaal voor een hervatting van de normale wijze van zaken doen zit zoowel in de verminderde koopkracht van vele volken, zoodat bij de nog steeds zeer hooge prijzen van manufacturen de consumptie werkelijk verminderd schijnt te zijn, alsook in het gebrek aan vertrouwen bij de handelaren, die bij deze prijzen nog steeds geen groote orders durven te boeken. Indien prijzen voor ruwe katoen slechts vast blijven en ook het handelsverkeer tusschen de overzeesche markten en Europa zich geleidelijk weer meer herstelt, zal ook de vraag naar manufacturen wel weer toenemen en de industrie weer een beter tijdperk tegemoet gaan. Zoolang echter over de geheele wereld de politieke toestanden nog zoo onbevredigend blijven is hiertoe nog niet veel kans en in dit opzicht is het zoo volkomen waar, wat Lloyd George bij de opening van de Conferentie te Genua heeft gezegd, dat n.l. verbetering van de economische toestanden niet verwacht mag worden „unless peace is established and goodwill amongst the nations”. In dit opzicht is de laatste twee jaren

reeds-veel ten goede verandend; indien werkelijk geleidelijk de politieke toestanden verbeteren en daarmee het vertrouwen tusschen de volken zich herstelt, zullen ook op handelsgebied weer betere tijden kunnen aanbreken.

J. G.

MEDEZEGGENSCHAP.

Ten vervolge op de in Nos. 330 en 331 afgedrukte antwoorden van de heeren Van Heek, Wilton, Van Beuningen en Regout, volgt hieronder het eerste deel van een beschouwing van den heer C. J. Kuiper.

* * *

De geachte schrijvers over „Medezeggenschap”, die mij in de afgelopen maanden in dit tijdschrift voorafgingen, hebben wel doen blijken, dat de meeningen over dit vraagstuk nog wel een weinig uiteenloopen. Als ik niettemin op verzoek der redactie het onderwerp opnieuw in bespreking breng, is dat voornamelijk, omdat ik het niet ongewenscht acht den lezerskring ook in kennis te stellen met den gedachtegang over dit vraagstuk in de katholieke vakbeweging van arbeiders; waarmede bovendien ook buiten den engen kring der arbeiders, vele katholieken in hoofdzaak zullen instemmen.

Ofschoon het mijn voornemen is zoo weinig mogelijk in polemieken te treden met de heeren, die vóór mij dit onderwerp behandelden, zal het niet altijd mogelijk zijn elke twistvraag geheel te vermijden, vooral niet met de stellingen door den heer Van Hardenbroek opgezet, waaruit een opvatting spreekt, die vrijwel lijnrecht tegen mijne zienswijze ingaat. Hieruit kan reeds blijken, dat mijne verhandeling zal berusten op de verdediging van het medezeggenschap der arbeiders in het bedrijfsleven, waaraan ik echter onmiddellijk toevoeg, dat ik mij de moeilijkheden, welke de toepassing zal opwerpen, volkomen bewust ben.

Die moeilijkheden kunnen op zichzelf echter geen reden zijn, om nieuwe vormen in het bedrijfsleven met een schouderophalen te negeeren of ze naar het rijk der fantasie te verwijzen.

Wie slechts de ontwikkeling in de sociaal-economische verhoudingen gedurende de laatste 50 jaren nagaat, zal meer dan eens op duidelijke feiten kunnen wijzen, waarbij nieuwe vormen kwamen, die tot dan toe als onmogelijk waren bestreden en afgewezen.

Het is nog zoo betrekkelijk korten tijd geleden, dat men in overschatting der vrijheid het verenigingsrecht der arbeiders bij de wet verbood, omdat men meende daardoor het algemeen belang te dienen.

Wat was tot het jaar 1909 de arbeidsovereenkomst niet allerprimitiefst in ons Burgerlijk Wetboek geregeld? En desondanks is het verenigingsrecht er volledig gekomen, en heeft de wetgever de arbeidsovereenkomst met tal van bepalingen omgeven. De vakverenigingen der arbeiders hebben groeten invloed verworven en het instituut der Collectieve-Arbeidsovereenkomst heeft zich op verrassende wijze uitgebreid.

En dat alles ondanks de bezwaren die vroeger gemaakt zijn en de moeilijkheden, welke uiteraard ook moesten worden overwonnen.

Onze voorvaders zullen de intusschen voltrokken vormveranderingen in het bedrijfsleven wellicht strijdig hebben geacht met de bestaande rechtsorde; doch ze zijn er desniettemin gekomen. Zoo zal het ook gaan met het vraagstuk van het medezeggenschap der arbeiders, dat in ons bedrijfsleven zal ingroeien, zonder dat die strijdigheid met de rechtsorde door de massa des volks zal worden gevoeld.

Daarom schijnt het betoog van den heer Van Hardenbroek te getuigen van al te weinig historisch zinnigheid, waardoor ook de lijn der ontwikkeling als vanzelf aan den geachten schrijver ontgaat.

Wie echter de ontwikkeling van de laatste halve eeuw onbevooroordeeld magaat, moet tot de erkenning komen, dat het medezeggenschap der arbeiders reeds

feitelijk een geruimen tijd op weg is, en dat geen gegronde reden is aan te voeren voor de verwachting, dat deze ontwikkeling thans tot haar eindpunt is gekomen.

Omtrent dit maatschappelijk verschijnsel dus een oordeel vellen met een: geen sprake van; medezeggenschap is onmogelijk; medezeggenschap is het overbrengen der leiding op onverantwoordelijke derden enz., is al te negatief, en zoo weinig in overeenstemming met de werkelijkheid, dat slechts bot vooroordeel daartoe komen kan.

Het is voorts ook niet geheel zonder belang hier de aandacht te vestigen op het feit, dat het medezeggenschap der arbeiders in het bedrijfsleven over de geheele industriële wereld in toenemende mate is waar te nemen.

Voor de lezers van dit tijdschrift is het overbodig hier in bijzonderheden te treden; we kunnen wel volstaan met te constateeren, dat dit verschijnsel vóór en in den oorlog grootendeels de vrucht was van de groeiende machtspositie der arbeidersbeweging, doch dat na den wereldoorlog ook de wetgever zich met dit vraagstuk is gaan bemoeien en in meer dan één belangrijke industriestaat bij de wet aan de arbeiders een zekere mate van medezeggenschap is toegekend.

Wellicht zijn de betrekkelijk snelle vorderingen welke het medezeggenschap na den oorlog in verschillende landen heeft gemaakt, niet als geheel normaal te beschouwen, omdat ze werden bevorderd door een milde stemming, welke zich na een vierjarige drukkende oorlogsperiode van de volksziel meester maakte en tevens door de onmiskenbaar revolutionnaire stroomingen die de oorlog onder de volksmassa's had opgewekt; doch dit alles verandert niets aan het feit, dat het in kracht groeiende streven naar medezeggenschap noodwendig uit de ontwikkeling der industriële verhoudingen zelve voortvloeit, hetgeen ik nader hoop te motiveeren.

* * *

Dat men in de leidende maatschappelijke kringen aan het streven naar medezeggenschap der arbeiders in het bedrijfsleven overal geen even goed hart toedraagt, schijnt mij niet geheel onverklaarbaar.

Men is toch speciaal in werkgeverskringen min of meer samengegroeid met de vormen die thans in het bedrijfsleven bestaan, en al moge ook de huidige economische wereldtoestand zijne bijzondere moeilijkheden hebben, die het leiderschap zeer verzwaren, toch, of misschien juist mede daardoor, kan het vele bedrijfsleiders weinig aanlokken het medezeggenschap te aanvaarden van hen, die tot nu toe slechts hadden te gehoorzamen.

Dat is psychologisch volkomen verklaarbaar en niets onmenselijks. In arbeiderskringen wordt dit misschien ook niet altijd even goed begrepen.

Dat bedrijfsleiders van groote ondernemingen, waarvan de technische en commerciële leiding geheel hun persoon in beslag neemt, het medezeggenschap der arbeiders als iets gemaakts en misschien wel als een soort modegril beschouwen, kan ik me met eenigen goeden wil wel indenken.

Maar dan moeten het menschen zijn, die zich buiten hunne taak als bedrijfsleider, met niets bemoeien, zoodat heel het leven en streven der arbeidersmassa op sociaal gebied aan hen geheel onopgemerkt voorbij gaat.

Zulke menschen zullen het waarschijnlijk als het hoogste ideaal beschouwen, dat zij in hunne onderneming alle functies kunnen opdragen aan automaten, die ze in gang- en stopzetten wanneer en zoo dikwijls dat het beste uitkomt, en die men kan zetten waar men verkiest.

Als dan voor nauwkeurig onderhoud wordt gezorgd, kunnen met groote zekerheid de productiviteit en de bedrijfskosten worden vastgesteld, en men heeft het hoogst mogelijke rendement zelf in handen.

En de bedrijfsleiders, die alleen kijken door hun belangenbril en steeds op economiseering van hun onderneming uit zijn, loopen allicht gevaar aan hun arbeiders een soort automaten-rol toe te denken, althans een organisatie van het bedrijf te bevorderen, die dat automaten-ideaal zooveel mogelijk benadert.

Men versta ons hier niet verkeerd, wij zeggen niët, dat zulke bedrijfsleiders regel zijn en zelfs niet, dat de meerderheid uit dat hout gesneden is, doch wël, dat een bedrijfsleider gevaar loopt zulke conclusies te trekken, wanneer hij alleen de technische en commercieele inrichting zijner onderneming ziet, en vergeet, dat hij absoluut is aangewezen op de verstandelijke en bewuste medewerking van levende menschen.

Men moge in de strengst mogelijke werkverdeling ook al komen tot de eenvoudigste deelbewerking, grootendeels door machines verricht; de bewuste leiding van den verstandelijken mensch blijft onontbeerlijk. Zelfs in ondernemingen waar automatische deelbewerking alle geschoolde handenarbeid vervangen heeft, daar treedt het verstandelijke arbeidselement nog meer op den voorgrond, want daar deelen alle menschen in de bedrijfsleiding.

Daar behooren alle posten tot de bedrijfsleiding, zij het dan ook dat de hoogste leiders menschen leiden en op de lagere posten machines worden geleid.

Maar ook elders, waar geschoolde handenarbeid hoofdzaak is, hangt alles af van den verstandelijken mensch; waaruit niet anders is te concludereen, dan dat het bedrijfsleven is een samenwerking van menschen, wier bewuste en verstandelijke medewerking ter bereiking van het arbeidsproduct onmisbaar is.

Geld, grondstoffen en machines, alles is ondergeschikt aan de suprematie van den menschelijken geest in het arbeidsproces.

En dat niet alleen van den bedrijfsleider, doch óók — zij het in mindere mate — van den eenvoudigsten hulparbeider.

Zoo is, goed bezien, de werkelijkheid.

Nu is toe te geven, dat de verstandelijke gaven, die bij de topleiding in het bedrijfsleven geëischt worden, van geheel anderen aard zijn dan die bij den handenarbeid.

En de eerste mogen van grootere waarde zijn, hetgeen wij grif toegeven; dat neemt niet weg, dat ze beide onmisbaar zijn, óók het verstandelijk element in den handenarbeid.

Dat daarom in de kringen der arbeiders gestreefd wordt naar een meer volwaardige positie in het bedrijfsleven, moet grootendeels worden verklaard uit het ontwakende besef, dat de plaats van den handenarbeid in het voortbrengingsproces aanspraak geeft op hoogere waardeering dan er tot nu toe aan wordt toegekend.

Zeker, dat streven wordt zeer verschillend beoordeeld, doch het staat geenszins vast, dat het verzet tegen medezeggenschap der arbeiders in het bedrijfsleven berust op de zuivere belangen van de voortbrenging der stoffelijke goederen en het daaraan verbonden economisch belang der gemeenschap.

Ik ben integendeel van meening, dat de belangen der goederen-voortbrenging zullen gediend worden, door aan den drang der arbeiders naar medezeggenschap tegemoet te komen, zonder het op een afdwingen te laten aankomen.

Een verzet tegen de geleidelijke ontwikkeling zal integendeel leiden tot groote economische en zedelijke verwildering; zonder de ontwikkeling in belangrijke mate te vertragen.

C. J. KUIPER.

Utrecht.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

Het schadevergoedingsvraagstuk; Mr. Baldwin en Mr. McKenna over de economische vooruitzichten; handelsbewe-

ging over de maand April; bankcijfers; de dagbladen en de verzekering; verlaaging van spoorweg-goederentarieven; de stand van het geschil in de machine-industrie.

Onze Londensche correspondent schrijft ons dd. 13 Mei 1922:

The events of the week have left their mark on the Stock Exchange; there has been a distinct bearish sentiment, and fundamentally, things are not likely to improve until the country knows what is going to happen after May 31. Though the Russians occupy the front of the stage, the more important role is played by Germany. In view of the intentions proclaimed by the French Government, it becomes an important matter to find out, if possible, what is really thought about the situation here.

If possible. Unfortunately, it is very difficult. The man in the street is still thought by the politicians to remain in the state of passionate hatred of the General Election. Consequently, the phrase that „Germany can and must pay” is still popular. Then it must not be overlooked that the Reparations Issue is now tied up with the future of the Entente, so that the pro-French press can represent the issue as a desertion of France. Add to this the fact that the City is traditionally afraid of being accused of mixing itself up in politics if it speaks the truth, the further fact that the details of the situation are almost unknown, and the real indifference of the majority of persons to complicated matters, and it will be seen why it is difficult to arrive at a judgment.

Perhaps the attitude of the Northcliffe Press may serve as some guide to the extreme opinion of making Germany pay. That Press still asserts that every German note is a mere evasion, that untold millions are available for the payment of Reparations, and that the golden age of German industry is not a time for sentimental vapourings. Nevertheless, there is change of tone: the attitude of that press is not quite so intransigent as it was. The rest of the press has not said much recently, but it appears as if the solution of an international loan were gaining in popularity. The fact that the sub-committee to consider this question is meeting before the end of the month is regarded as a favourable sign; it would be a waste of time to bring Mr. Morgan from America if the first of next month is to see a triumphant march into the Ruhr.

Sober opinion is, I think, prepared to sacrifice British interests in future reparations payments in order to placate the French. Traders want business above everything else, the Stock Exchange wants the bullish tone to continue. Insofar as a settlement of the Reparations Problem on reasonable lines is a necessary pre-requisite for these good things, then I think the country desires a reasonable settlement. But it would be absurd to pretend that there is any very deep feeling on the subject among the general public.

The future of trade has been explored this week by more than one prominent personality. In the House of Commons, on the Estimates for the Board of Trade, Mr. Baldwin made an important statement. The progress of trade is slow: only the coal trade among the vital industries has re-captured its foreign markets again. The iron and steel trades are going through a difficult period, and the boom in the textile machinery trades is, looking from the matter from the long run point of view, hardly a cause for congratulation. What worries Mr. Baldwin most is economic nationalism, the future of trade is imperilled by this more than by any other single factor. There was a broad hint that it might become necessary to devise retaliatory measures against countries which treated British shipping differentially. It must have

come as rather a blow to those who are always telling us to look to the Empire to make up the trade which we have lost in Europe that Mr. Baldwin should have been forced to speak of the growth of protection in various parts of the Empire as one of the reasons why the boot and shoe trade should be in a somewhat parlous state. After his speech, the debate turned largely on the Safeguarding of Industries, surely the most discussed measure of recent times. Dyes and fabric gloves formed the staple subjects of complaint. The Government still hangs back with its decision as to the gloves, but that the volume of complaint is having some effect is to be seen from the hint given by the Minister in reply that perhaps the time had come when the operation of the Act should be made the subject of renewed investigation. Meanwhile, the number of „complaints“ officially made under the Act shows no sign of decreasing. Gas mantles are now the subject of an anti-dumping complaint, and even „hooks and eyes“ have sought the protection of the measure.

Mr. McKenna has been speaking to the Yorkshire spinners. He also was moderately optimistic. He thought that the bankers could see that was a slow revival, but it was too early yet to speak confidently of a revival. He again appealed against the continuance of high taxation, and further warned against the dangers of renewed inflation.

It so happens that the trade returns have just appeared, so that it becomes possible to revise these statements in the light of statistical fact. What is the result?

As compared to March there is a fall in the value of all branches of trade. Easter week no doubt is responsible for a good deal of this, and there is no doubt that prices are still falling somewhat, though the effect of this last must not be exaggerated now that the index figures all show relative stability, or even a slight rise.

	Imports	Exports	Re-Exports
	(Mill. £. stg.)		
March '22	87,8	64,6	10,2
April	80,7	55,5	9,2
Decrease	7,1	9,1	1,0

These figures also coincide with a fall in the clearances:

	Million tons	
	Entered	Cleared
March '22	3,2	4,8
April '22	3,3	4,2

As far as categories of trade are concerned, the position is as follows:

	Imports (Mill. £. stg.)	
	March '22	April '22
Foodstuffs	45,3	40,1
Raw Materials	22,1	21,4
Manufactures	20,3	18,9
Miscellaneous	0,2	0,2
	87,9	80,6
	Exports (Mill. £. stg.)	
	March '22	April '22
Foodstuffs	3,3	3,0
Raw Materials	8,5	7,4
Manufactures	51,8	44,3
Miscellaneous	1,1	0,8
	64,7	55,5

If we turn to the banking figures, which give a good idea of the state of trade, we find that there is as yet no very definite turn of the tide. The position of nine clearing banks in the last three months is shown in the following table:

	Feb.	March	April
	(Mill. £. stg.)		
Deposits	1802,2	1746,8	1737,0
Acceptances	62,9	57,2	56,7
Money at Call	110,9	102,5	107,4
Bills	403,9	350,6	319,8
Investments	357,3	368,5	378,1
Advances	747,7	746,3	745,3

It will be noted that whilst there has been a fall in the volume of the deposits amounting to £ 65 millions, the volume of advances has only fallen by 2½

millions. There would be signs that trade activity is more marked, were it not for the fact that the acceptances have also fallen off, and by no less than £ 6 millions. The change in the amount of bills held is to be ascribed to the low rate at which Treasuries are now offering, for this reduces the profits of the banks very much, in view of deposit rates.

Some discussion is taking place at the moment over the economic position of the newspapers in relation to the various insurance schemes which they are offering to their patrons. There is taking place a furious competition in the shape of offering readers insurance facilities, each paper trying to outbid its rivals. The result is that the cost to the papers must be very great. How long the pace can last is another matter, but at the moment the insurance companies must be making a good deal of money. The legal problems which may arise out of the contracts remain to be dealt with, but an insurance expert writing in this week's Nation points out that they may be serious.

The complaints of the traders at high railway charges seem at last to be likely to lead to some result. On May 22 a new series of reductions is to come into force, the classes of goods mainly affected being coal ores and other materials used in the steel trades, building materials, and agricultural manure. The traders demand a reduction to 50 per cent above prewar level, and the new rates by no means go as far as this.

The report of the Court of Inquiry in the Engineering Dispute has appeared without adding very much to the stock of public knowledge. The general public has lost all interest in this obstinate struggle, conducted for ends which have lost all clearness of outline. The only results of the publication are renewed attempts to come to a decision, which are so far without positive result. In London the extremists want to close down all public services, but this particularly silly step is not likely to be carried out, for it would convert an indifferent public into an hostile one: the last thing the leaders want. The only other Labour news of interest is the rejection by the House of Commons of another „right to work“ bill introduced by a Labour member yesterday.

INDEXCIJFERS.

Datum	Algem. index-cijf. van „the Economist“	Gem. pen-denkeers over de afg. mnd.	Herleid algemeen index-cijfer.
1 Januari 1914	119,2	12,11 ³ / ₄	119,6
1 Januari 1915	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917	223,0	11,68	215,6
1 Januari 1918	263,2	11,06	240,9
1 Januari 1919	277,0	11,19	256,6
1 Januari 1920	334,7	10,14	281,0
Einde Januari 1921	255,3	11,37 ¹ / ₂	240,4
„ Februari „	235,3	11,34	220,9
„ Maart „	231,7	11,36	217,9
„ April „	224,0	11,30	209,5
„ Mei „	223,2	11,17	194,8
„ Juni „	218,6	11,34 ¹ / ₄	205,3
„ Juli „	218,1	11,42	206,2
„ Augustus „	219,0	11,77	212,5
„ September „	223,8	11,77	218,1
„ October „	208,5	11,59	200,0
„ November „	202,6	11,35	190,3
„ December „	198,0	11,42	187,2
„ Januari 1922	194,7	11,47	184,8
„ Februari „	193,6	11,61	186,1
„ Maart „	195,3	11,54	186,5
„ April „	194,8	11,63	187,5

Na de stijgende beweging in Maart is het indexcijfer voor April weer eenigszins gedaald, en wel met 12 punten, zoodat het totaal nu 4285 bedraagt. Een jaar geleden bedroeg het 4929 en aan het eind van December 1921 was het totaal 4357 punten. De beweging van deze laatste maand is van geen economische

beteekenis, en men kan de prijzen wellicht beschrijven als vast, hoewel dan niet geheel en al onveranderd. Uit onderstaande — aan „The Economist” ontleende — tabel blijkt, dat geen van de groepen groote veranderingen toont. De grootste beweging is een stijging van 28 punten in de eerste groep der voedingsmiddelen en een evengroote daling voor textielgoederen. Het Aprilcijfer is nu 26 punten hooger dan het laagste in dit jaar bereikte cijfer, nl. 4259 aan het eind van Februari.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en goetm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basia (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
Einde Dec. 1914	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
„ „ 1915	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
„ „ 1916	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
„ „ 1917	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
„ „ 1918	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
„ „ 1919	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
„ „ 1920	1344	805	1284	1216	1275	5924	269,3
„ Jan. 1921	1295½	797	1187	1128½	1209	5617	255,3
„ Febr. „	1176½	771	1038	1053	1137½	5176	235,3
„ Mrt. „	1212	727	1030	1003	1125	5097	231,7
„ April „	1196	723	1031	936	1043	4929	224,0
„ Mei „	1195	691	996	963	1065	4910	223,2
„ Juni „	1174½	665½	973½	973	1023½	4810	218,6
„ Juli „	1165	707½	958½	937	1030	4798	218,1
„ Aug. „	1184	716½	998	920½	1000	4819	219,0
„ Sept. „	1119½	688	1258	871	987½	4924	223,8
„ Oct. „	956	685	1171	816	960	4588	208,5
„ Nov. „	951	672	1117½	774	943½	4458	202,6
„ Dec. „	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0
„ Jan. 1922	907½	654½	1066½	730	925½	4284	194,7
„ Febr. „	948	640½	1037½	696½	936½	4259	193,6
„ Mrt. „	980	687	1038	700	892	4297	195,3
„ April „	1008½	667	1010	709	890	4285	194,8

De granen zijn wel eenigszins gedaald, maar vleesch en aardappelen zijn gestegen, de laatste zelfs zeer sterk. In de tweede groep noteeren thee, suiker en boter lager, maar koffie is eenigszins omhoog gegaan. Uitzonderd een stijging voor jute, zijn alle noteeringen in de textielgroep lager en vooral zijde en vlas namen zeer sterk af. De katoenprijzen toonen weinig verandering; zij konden iets lager sluiten. De stijging in jute wordt toegeschreven aan het ongunstige weder voor den uitzaai en de vrees voor een geringen oogst voor dit seizoen.

In de mineralengroep waren ijzer en staal onveranderd, andere metalen stegen echter iets. Stoomkolen hooger, kachelkolen lager. In de diversengroep waren alleen van beteekenis een stijging in oliezaden en een daling in indigo.

Hieronder volgt een tabel ter vergelijking van de huidige prijzen met die van voor den oorlog. Juli 1914 = 100.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en goetm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914	100	100	100	100	100	100
December 1918	226	222	293	186	241	236
December 1919	249	250	396	247	263	287
Maart 1920	261	260	484	269	309	325
Juni 1920	261	263	415	278	281	305
December 1920	233	229	209	261	230	231
Maart 1921	209	206	167	216	203	198
Juni 1921	203	188	158	210	185	188
September 1921	193	195	204	189	178	192
October 1921	166	194	190	176	173	178
November 1921	165	190	181	167	170	174
December 1921	159	180	180	164	168	170
Januari 1922	157	186	173	158	167	167
Februari 1922	164	182	168	150	169	166
Maart 1922	169	195	168	151	161	167
April 1922	174	189	164	152	160	167

Zoals blijkt is de tweede groep der voedingsmiddelen nog steeds zeer veel hooger dan de andere groepen.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers voor de bedrijvigheid in landbouw en veeteelt, mijnbouw en industrie der Vereenigde Staten. — Tal van ondernemers beoordeelen de conjunctuur op hun gevoel of op grond van enkele onsamenhangende gegevens, die zich vaak beperken tot hun eigen branche. Te weinig vindt systematische bestudeering plaats en iedere crisis vindt dan ook weer zeer velen onvoorbereid. Nu is het verzamelen van de voor het vormen van een juist oordeel noodige gegevens een zeer omvangrijk werk, waartoe de particulier niet licht zal overgaan. Daarom verdient het toejuicing, dat er instituten bestaan, welke dit werk van hem overnemen. Gewezen zij op de Harvard Economic Service, die vanaf begin 1919 een „conjunctuurbarometer” voor de Vereenigde Staten samenstelt, terwijl de London School of Economics voor kort een dergelijken arbeid voor Europa heeft ter hand genomen, waarvan het eerste resultaat gepubliceerd werd in het eerste Reconstruction Number van den Manchester Guardian Commercial.

Daarnaast verdient en zeker niet in mindere mate het werk van den Federal Reserve Board de aandacht. Zijn maandelijksche publicatie bevat een schat van statistische gegevens inzake het conjunctuurverloop, vooral in, maar ook buiten de Vereenigde Staten, welke bijna maandelijks wordt uitgebreid en verbeterd. Een deel van dezen arbeid, die naar het schijnt breder en degelijker is opgezet dan die der andere genoemde instituten, houdt zich bezig met de bedrijvigheid in diverse takken van bedrijf. Hieromtrent werden reeds geruimen tijd gegevens gepubliceerd, die langzamerhand tot een honderdtal series aangroeiden. Hieruit werden vijf en vijftig uitgekozen, welke direct de binnenlandsche bedrijvigheid aangeven. Het zijn de volgende:

Aanvoeren van agrarische producten.

Tarweaanvoeren op 17 binnenlandsche centra				
Mais	„	„	„	„
Haver	„	„	„	„
Rogge	„	„	„	„
Gerst	„	„	„	„

Katoen onderweg naar afscheephavens.

Aanvoeren van katoenzaad.

Geveilde tabak.

Aanvoer van rundvee op 59 markten.

„ „ kalveren „ „ „

„ „ schapen „ „ „

„ „ varkens „ „ „

Verscheepte sinaasappels (Californië)

„ „ citroenen („)

Minerale Productie.

Productie van ijzer.

„ „ koper.

„ „ zink.

„ „ lood.

„ „ bitumineuze steenkool.

„ „ anthraciet.

„ „ ruwe petroleum.

Industriele Productie.

Productie van tarwebloem.

Geslachte runderen.

„ kalveren.

„ schapen.

„ varkens.

Tot raffinate verwerkte suiker.

Consumptie van katoen.

„ „ wol.

„ „ zijde.

Productie van zoollleder.

„ „ Douglasdennenhout.

„ „ grove-dennenhout.

„ „ cement.

Aanvoeren van hars in 3 centra.

„ „ terpentijn in 3 centra.

Geplet katoenzaad.

Productie van houtpulp.

„	„	krantenpapier.
„	„	boekdrukpapier.
„	„	fijne papiersorten.
„	„	pakpapier.
„	„	carton.
„	„	gasoline.
„	„	kerosine.
„	„	stookolie.
„	„	smeerolie.
„	„	bewerkte tabak.
„	„	cigaretten.
„	„	sigaren.
„	„	ingots.
„	„	locomotieven.

Te water gelaten schepen.

Productie van coekes volgens de „Beehive” methode.

Consumptie van tin.

Toen deze keuze eenmaal was verricht moest vastgesteld worden, welke periode men als basis zou nemen. Aangezien een aantal cijfers voor het eerst werd verzameld en gepubliceerd gedurende de deelneming der V. S. aan den oorlog, was het niet mogelijk den toestand voor den oorlog als grondslag te nemen. De jaren 1918 en 1920 gaven verwarde toestanden te zien, zoodat de keus viel op 1919, een keus, die niet ideaal genoemd wordt wegens de kortheid der periode en de onevenwichtigheid van den toestand. Waarschijnlijk wordt echter geacht, dat de grootere bedrijvigheid van de tweede helft van dit jaar de depressie van de eerste helft wel zoo ongeveer compenseert.

Vervolgens werden de goederen in drie hoofd-

groepen verdeeld, overeenkomstig den aard van het proces, waaraan zij hun ontstaan danken: landbouw-, minerale en nijverheidsproducten. Van de laatste twee kon de productie maandelijks gemeten worden, van de eerste slechts jaarlijks. De situatie in den landbouw vindt echter meer nauwkeurige uitdrukking in de aanvoeren ter markt, dan in de productie. Daarom werden de eerste als maatstaf voor de bedrijvigheid in dezen tak van productie genomen.

De voor de diverse goederen opgestelde cijferreeksen werden samengevoegd volgens de methode van het gewogen rekenkundig gemiddelde, waardoor ongeveer hetzelfde beeld ontstond als bij de samenvoeging volgens de methode van het gewogen meetkundig gemiddelde. Die van het ongewogen rekenkundig gemiddelde gaf aanzienlijke afwijkingen.

De volgende tabellen geven een overzicht van de uitkomsten van het onderzoek, waarbij speciaal de aandacht zij gevestigd op de cijferreeksen voor de voor conjunctuurschommelingen zoo gevoelige „Schwerindustrie”.

Grafisch voorgesteld verkrijgt men het nevenstaande beeld.

Bij vergelijking der indexcijfers blijkt, dat ofschoon de totale omvang van den aanvoer van landbouwartikelen wat hooger was in 1919 dan in 1920 en 1921, de maandelijksche wijzigingen grootendeels het gevolg zijn van seizoenomstandigheden. De bij de boeren bestaande neiging tot aanhouden van den oogst in het seizoen 1920—1921 komt duidelijk tot uiting, zoowel in het feit, dat het hoogtepunt toen een maand later

Aanvoeren van agrarische producten.
(Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal 1)	Totaal vee.	Totaal graan.	Katoen.	Fruit.	Tabak.
1919						
Januari	116.1	122.4	96.9	133.0	84.5	—
Februari	74.7	85.5	58.7	74.4	89.5	—
Maart	72.3	78.3	69.8	57.1	140.2	—
April	74.6	86.4	58.7	49.4	151.4	—
Mei	74.7	89.9	62.5	53.7	172.4	—
Juni	76.6	84.3	106.6	57.5	120.6	—
Juli	95.8	91.1	128.9	49.4	84.1	31.3
Augustus	104.4	86.5	171.7	28.3	51.8	53.6
September	117.7	103.8	155.2	67.8	52.6	160.3
October	143.9	130.3	118.6	191.1	76.5	238.9
November	136.8	125.1	88.7	235.9	86.3	128.4
December	126.3	116.5	83.7	202.5	90.1	174.0
1920						
Januari	111.7	108.3	83.3	148.4	72.0	171.4
Februari	83.1	76.7	71.5	97.5	82.5	150.3
Maart	78.9	84.9	69.6	72.7	125.2	62.1
April	60.8	73.9	49.5	48.4	98.6	16.3
Mei	70.5	91.5	64.1	31.1	149.3	8.0
Juni	69.9	91.3	68.6	23.2	113.6	5.3
Juli	70.9	79.2	83.5	30.5	81.3	16.0
Augustus	85.1	87.3	113.3	26.6	57.3	61.3
September	106.2	99.4	130.9	72.9	43.7	86.6
October	120.5	101.1	114.3	155.1	39.1	190.4
November	125.9	117.3	94.7	179.3	46.2	188.9
December	101.2	84.2	84.8	151.2	96.6	144.3
1921						
Januari	105.0	96.5	97.9	110.8	94.6	195.7
Februari	81.1	73.9	66.7	77.1	95.5	297.4
Maart	79.4	76.4	77.5	57.8	137.4	181.1
April	66.3	74.2	60.5	51.3	175.1	24.1
Mei	73.6	77.3	71.7	67.4	139.0	8.9
Juni	82.2	81.9	96.0	57.8	183.3	4.1
Juli	93.4	68.1	151.9	52.7	123.8	12.1
Augustus	116.7	85.4	195.5	56.0	86.4	54.7
September	115.3	85.9	151.6	114.7	79.9	79.3
October	130.9	107.0	121.3	195.3	69.9	107.6
November	104.6	99.2	65.3	163.2	34.7	188.4
December	92.4	82.0	79.0	133.4	83.6	69.5
1922						
Januari	88.9	91.8	83.8	76.8	96.1	113.2
Februari	77.7	76.5	92.3	43.3	55.5	101.2

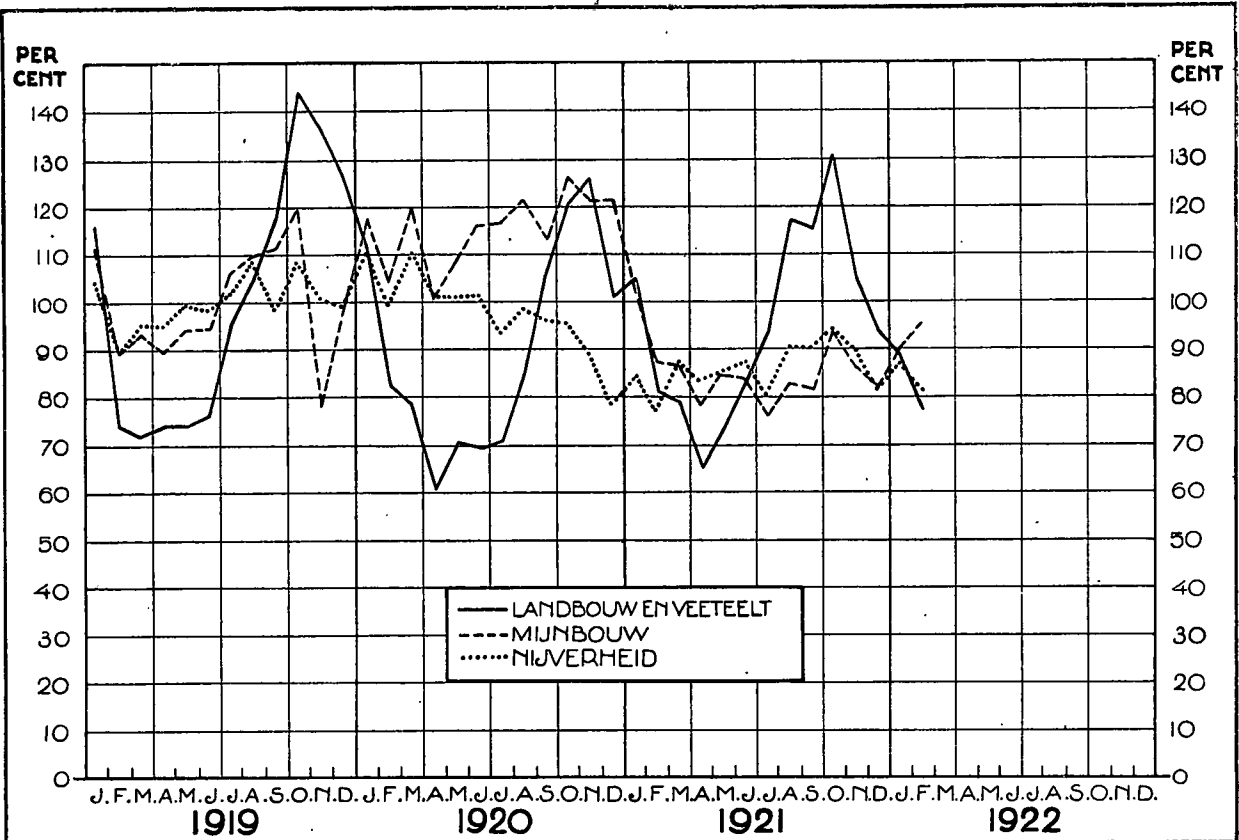
1) Combinatie van 14 onafhankelijke reeksen.

Minerale productie.
(Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal 1)	Bitum- netze steenkool.	Anthraciet.	Petroleum.	IJzer.	Koper.	Zink.	Lood.
1919								
Januari	111.2	108.7	106.4	95.9	129.6	126.4	—	—
Februari	89.1	82.7	69.4	91.6	115.3	104.0	—	—
Maart	93.1	88.3	70.6	96.1	121.2	95.0	—	—
April	89.9	84.2	93.7	93.4	97.2	92.0	—	—
Mei	94.8	98.3	102.4	95.3	82.7	86.3	—	—
Juni	94.9	97.1	100.7	100.6	83.0	89.3	—	—
Juli	106.4	111.8	108.5	107.7	95.3	93.5	—	—
Augustus	109.6	112.3	110.1	107.6	107.6	100.6	—	—
September	111.4	124.2	102.0	107.0	97.6	101.2	—	—
October	119.7	147.3	117.6	105.9	73.1	107.2	—	—
November	78.8	48.9	107.1	105.2	93.9	109.2	—	—
December	100.6	95.9	110.1	103.3	103.3	95.9	—	—
1920								
Januari	117.7	127.5	103.1	107.3	118.3	113.5	110.5	—
Februari	104.7	105.2	88.6	104.0	116.9	109.4	111.7	—
Maart	119.9	122.7	106.7	113.8	132.4	112.0	122.8	—
April	101.1	99.4	84.5	113.1	107.5	108.1	115.5	—
Mei	108.3	102.1	108.1	116.0	117.1	107.0	115.5	—
Juni	116.2	118.2	111.0	117.4	119.4	108.1	104.3	—
Juli	116.7	117.9	112.2	121.4	120.3	102.2	102.3	—
Augustus	121.9	128.1	109.0	124.1	123.5	108.4	108.4	—
September	113.2	128.8	63.1	119.2	122.8	97.7	92.2	—
October	126.1	136.6	109.6	125.8	129.2	98.0	74.4	—
November	121.1	134.8	101.2	123.0	115.1	99.3	84.8	—
December	121.7	136.5	115.0	123.8	106.1	89.1	72.4	—
1921								
Januari	102.8	105.5	100.8	120.3	94.8	80.0	65.9	79.5
Februari	87.5	80.8	104.8	111.2	76.0	71.2	45.2	73.4
Maart	86.8	79.6	100.8	130.2	62.6	83.0	40.0	76.6
April	78.7	72.2	104.8	127.3	46.8	47.6	42.1	69.0
Mei	84.7	87.3	102.0	133.2	47.9	22.6	45.9	72.9
Juni	83.9	88.7	105.9	128.4	41.8	18.1	49.5	74.8
Juli	76.7	79.6	95.9	128.1	33.9	16.6	39.4	73.4
Augustus	82.8	90.5	97.9	130.1	37.4	19.9	37.2	82.7
September	81.6	91.9	96.9	116.3	38.7	19.5	36.6	79.5
October	93.9	114.6	103.1	113.2	48.9	22.9	37.0	83.0
November	86.0	94.2	93.3	120.0	55.5	20.8	53.8	—
December	82.0	81.1	81.4	133.3	64.7	17.3	56.0	—
1922								
Januari	90.0	98.5	85.1	137.1	64.3	24.1	60.3	—
Februari	95.1	107.3	92.0	130.8	63.9	34.8	57.3	—

1) Combinatie van 7 onafhankelijke reeksen.

Industriële productie.
(Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal. 1)	Staal.	Hout.	Papier.	Petroleum.	Textiel-goederen.	Leder.	Levens-middelen.	Tabak.
1919									
Januari..	104.7	123.6	82.5	97.6	90.0	—	—	—	87.9
Februari..	89.2	107.6	82.4	83.0	85.9	—	—	—	84.0
Maart ...	95.5	105.9	94.2	90.3	92.3	—	—	—	96.7
April	95.3	89.1	98.5	91.6	96.3	—	—	—	83.9
Mei	99.6	76.7	110.2	97.1	104.6	—	—	—	90.8
Juni	98.6	88.3	95.7	96.7	98.0	—	—	—	93.9
Juli	102.3	99.7	99.8	98.5	102.7	—	—	—	99.9
Augustus..	108.7	109.2	118.0	103.4	104.2	—	—	—	102.4
September	97.2	—	109.2	102.3	102.6	—	—	—	109.4
October ..	108.4	—	119.0	114.3	111.6	—	—	—	125.1
November ..	101.1	—	103.8	111.2	105.3	—	—	—	115.3
December..	99.4	—	86.9	114.0	106.3	—	—	—	110.6
1920									
Januari..	110.0	118.0	103.2	115.2	102.0	115.5	90.8	113.2	114.2
Februari..	99.2	113.9	103.2	101.0	98.8	108.6	81.7	85.1	98.8
Maart ...	110.4	131.2	113.8	118.1	108.3	114.9	94.0	92.7	122.8
April	101.3	104.9	115.8	121.2	105.7	111.6	84.7	79.3	107.7
Mei	101.3	114.7	121.2	121.9	110.9	102.9	90.9	88.2	110.9
Juni	101.8	118.5	104.7	120.9	116.1	93.5	95.2	86.5	113.5
Juli	93.5	111.5	94.2	118.0	117.7	83.1	80.7	84.8	99.0
Augustus..	98.6	119.3	106.8	116.2	124.0	85.8	70.5	86.0	104.5
September	96.3	119.3	98.5	114.2	125.9	80.1	73.3	81.6	104.7
October ..	95.9	119.9	98.7	116.8	130.9	69.6	77.8	83.2	104.3
November ..	89.0	104.9	83.8	109.1	128.5	58.3	70.1	91.2	91.1
December..	78.6	93.0	66.9	97.6	130.3	50.3	70.5	88.0	71.7
1921									
Januari..	84.5	87.6	67.7	87.8	127.7	72.0	63.5	88.2	87.8
Februari..	77.4	69.6	75.7	79.5	106.8	73.1	62.8	77.4	94.1
Maart ...	87.8	62.5	89.3	84.4	113.0	90.8	72.0	88.1	106.1
April	83.1	48.3	87.5	81.7	113.8	91.5	75.8	84.0	95.5
Mei	84.4	50.3	100.4	72.4	114.7	95.0	83.2	82.2	99.3
Juni	87.1	39.9	89.6	70.2	110.1	101.9	81.1	85.1	106.8
Juli	80.1	31.9	85.3	65.6	108.3	94.5	76.3	85.5	100.6
Augustus..	90.7	45.3	99.7	75.6	110.6	103.4	85.7	98.5	117.2
September	90.2	46.7	92.9	78.6	110.2	105.5	80.3	92.8	111.6
October ..	94.6	64.3	103.1	90.8	119.7	104.8	86.2	99.8	115.8
November ..	89.5	66.0	100.7	95.8	117.1	100.4	90.9	89.4	102.9
December..	81.3	56.8	92.2	94.7	119.6	99.7	93.0	85.2	76.8
1922									
Januari..	87.0	63.4	100.7	95.0	119.0	112.2	88.2	91.3	90.6
Februari..	81.4	69.3	95.4	90.0	119.0	96.8	78.1	88.5	83.8

1) Combinatie van 34 onafhankelijke reeksen.

viel, als in het feit, dat de aanvoeren in den herfst van 1920 veel geringer en in het voorjaar van 1921 veel grooter waren dan het jaar te voren. De bedrijvigheid in de nijverheid daalde regelmatig van Maart 1920 tot Februari 1921, fluctueerde in het voorjaar van 1921, om eenige neiging tot herstel te vertoonen in den nazomer. De werkzaamheden in den mijnbouw daarentegen bleven omvangrijk gedurende 1920, doch krompen zeer sterk in van Februari 1921 tot September 1921. Elk van de reeksen van deze groep vertoont een bemoedigend herstel in den aanvang van den herfst, dat echter gedurende November en December geen stand hield.

Gedurende Januari en Februari steeg de activiteit in den mijnbouw, in Januari in de industrie, om in Februari weer te dalen, waarbij het geringe aantal dagen dezer maand in aanmerking moet worden genomen. De gemiddelde dagelijkse productie van ruw ijzer en ingots steeg, doch de onuitgevoerde orders der Steel Trust daalden. Sinds dien zijn deze, naar men weet, echter weer toegenomen.

Indexcijfers van Oceaانvrachten. — Op pag. 105/106 van dezen jaargang werden voor zoo- (Noteeringen van Januari 1920 = 100)

Maand.	Van Atlantische havens der V. S. naar:					
	Groot-Britt. en Ierland.	Fransche Atl. havens.	Nederland en België.	Scandinavië	Middelland. Zee.	Geheel Europa.
1921						
Januari	60.7	30.2	34.1	42.9	43.2	43.3
Februari	54.7	27.7	29.2	30.9	43.8	38.5
Maart ...	49.3	24.6	28.3	30.8	42.2	35.9
April	50.1	32.6	36.6	29.4	35.7	39.0
Mei	50.6	35.0	38.2	31.3	34.6	40.1
Juni	42.7	34.7	38.3	31.3	34.0	37.6
Juli	42.5	33.2	37.0	29.0	34.7	36.8
Augustus	42.9	33.4	36.7	28.4	34.3	36.7
September	41.8	32.7	35.8	28.2	33.6	36.0
October	37.0	28.5	30.7	26.7	33.3	32.3
November	33.5	25.0	25.2	24.0	32.9	28.8
December	32.4	22.7	22.9	23.3	32.3	27.2
1922						
Januari	31.7	22.7	23.3	23.4	32.2	27.1
Februari	34.7	25.7	25.2	23.3	31.8	29.1
Maart	33.1	26.5	24.9	23.4	30.1	28.3

ver toen beschikbaar overgenomen de indexcijfers van zeevrachten, in het verkeer tusschen de Vereenigde Staten en Europa genoteerd, samengesteld door den Federal Reserve Board en betrekking hebbende op graan, provisions, katoen, katoenzaadolie en bloem in zakken. Vorenstaande tabel bevat de gegevens tot en met Maart 1922.

Zooals op meer gebieden schijnt ook hier de bodem thans wel bereikt te zijn.

Rectificatie. In de aantekening over den belastingdruk in een zeven en twintigtal grootere gemeenten in Nederland op pgn. 426 van ons vorig nummer schijnt de zin: „Doch ook bij samentelling van Rijks- en Gemeentebelastingen blijft Rotterdam achter bij 's Gravenhage enz.” aanleiding te hebben gegeven tot eenig misverstand. Bedoeld werd, zooals overigens uit het zinsverband blijkt: Rotterdam blijft achter in totalen belastingdruk, welke daar dus minder is dan in de andere genoemde gemeenten.

BOEKAANKONDIGING.

Het bankroet der tegenwoordige sociale politiek, door E. C. van Dorp; A. W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij, Leiden, 1922.

Inderdaad kan in 56 bladzijden een bankroetverklaring van niets minder dan „de tegenwoordige sociale politiek” wel worden geschreven. Het had ook op 2 bladzijden gekund, een bestek, dat voorshands voldoende lijkt voor een register der bestaande sociale

wetten en decreten, voorafgegaan of gevolgd door het woord „bankroet”. Voor motiveering eener bankroetverklaring daarentegen reiken 56 bladzijden niet toe. Althans deze 56 niet, waarin een gepangd gemoed zich lucht geeft met die welsprekendheid van overtuiging en die ontstentenis van geregelde argumentatie, welke beide komen uit het hart en niet uit het hoofd.

Voor weerlegging van al deze ontboezemingen zouden zeker 56 bladzijden niet voldoende zijn. Voorop zou moeten gaan een reconstructie van het betoog, gelijk de schrijfster dit vermoedelijk zou hebben gegeven (en zonder twijfel, indien iemand, had kunnen geven) zoo zij niet maar af en toe een invallend argument hadde gehanteerd, doch straf en strak in doorlopende redeneering haar talrijke stellingen van bewijs had voorzien. En daarop zou dan de poging tot weerlegging hebben te volgen. Voor beide ontbreken alvast tijd en ruimte.

De bedoeling van de brochure trouwens is (bl. 47) „een vingerwijzing voor de verkiezingen van dezen zomer.”¹⁾ Hieruit volgt, dat anderen dan schrijver

¹⁾ Mr. van Dorp wenscht in dit verband (bl. 48 v.) „dat een aantal op den voorgrond tredende kiezers uit alle partijen aan alle candidaten vragen voorleggen over die punten, waar het op aankomt in de komende periode, willen wij verlost worden van politieke tirannie en gespaard voor economischen ondergang; te weten:

„invoering van het referendum;
„aanschaffing der evenredige vertegenwoordiging;
„aanschaffing van de salarissen en de pensioneerijng der Kamerleden;

(Voortzetting op pgn. 450.)

MAANDCIJFERS.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (LEAGUE OF NATIONS).

		Maandelijks gemiddeld			1921					1922	
		1913	1920	1921	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.
Productie van steenkool (1000 tons) ¹⁾	Engeland	5,617	4,477	3,200	4,215	4,055	4,313	4,543	4,595	4,497	5,023
	Ver. Staten	9,946	11,267	8,823	8,453	8,921	11,180	8,866	7,718	9,237	11,004
	Frankrijk ²⁾	786	667	741	740	774	787	755	820	—	—
	Duitschland ³⁾	3,887	2,527	2,607	2,584	2,649	2,826	2,672	2,692	3,041	2,864
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	678	221	96	161	239	276	279	293	305
	Ver. Staten	2,623	3,084	1,400	969	1,002	1,260	1,438	1,675	1,665	1,656
	Frankrijk ⁴⁾	434	276	280	255	244	256	295	301	312	323
	België	207	93	73	45	40	47	61	74	94	92
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	3,709	2,640	Kwart- taals- opgave	3,283 434 351 398	Kwartaals- opgave	2,640 216 353 394	Kwartaals- opgave	2,640 216 353 394	Kwartaals- opgave
	Ver. Staten	148	1,310	216							
	Frankrijk	229	398	353							
	Italië ⁵⁾	125	364	394							
Import (netto)	Engeland 1000 £	54,931	142,861	81,748	78,583	78,524	74,356	79,436	76,108	68,029	59,201
	Ver. Stat. 1000 \$	146,405	427,579	201,075	1188,507	172,518	181,603	211,027	237,373	216,000 ⁶⁾	217,000 ⁶⁾
	Frankrijk 1000 Frs.	701,778	2950,412	1962,373	1731,294	2225,679	2226,951	2333,730	3154,264	1487,652	1847,026
	Italië 1000 Lire	303,803	1321,845	—	980,659 ⁶⁾	961,623 ⁶⁾	1,101,408 ⁶⁾	1,124,741 ⁶⁾	—	—	—
Export (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £	43,771	111,297	96,631	51,346	55,248	62,265	62,895	59,375	63,147	58,335
	Ver. Stat. 1000 \$	204,025	673,373	708,531	360,626	319,273	337,121	294,437	296,306	279,000 ⁶⁾	251,000 ⁶⁾
	Frankrijk 1000 Frs.	573,351	1869,563	1660,896	1725,092	1774,653	1759,472	1748,654	2182,320	1638,741	1853,312
	Italië 1000 Lire	209,303	650,316	—	586,584 ⁶⁾	658,745 ⁶⁾	682,745 ⁶⁾	718,216 ⁶⁾	—	—	—
Scheepsbew.: Binnenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	3,043	3,098	3,439	3,400	3,420	3,129	3,056	2,906	2,568
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	5,344	5,186	6,172	5,435	5,295	5,294	4,859	3,894	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	2,399	2,275	2,610	2,584	2,646	2,276	2,757	—	—
Index-cijfers: Groothand. prijzen	Engeland (Board of Trade)	100	313.9	202.2	193.9	191.0	184.4	176.4	171.3	167.4	165.1
	Ver. Staten (Bureau of Labour Statist.)	100	244	155	152	152	150.0	149	149	148	151
	Frankrijk (off. cijfer)	100	510.3	345.2	331.9	344.6	331.9	332.4	326.3	314.3	306.9 ⁶⁾
	Italië (Prof. Bachi)	100	624.4	577.5	541.8	580.0	599.1	594.9	594.6	577.2	562.5
Wisselkoersen: (jaarl. of maand. gem.) ⁸⁾	New York op Londen	100	75.23	79.10	74.96	76.50	79.65	81.47	85.10	86.71	89.39
	New York op Parijs	100	35.54	38.65	40.16	38.01	37.61	37.50	40.24	42.22	44.93
	New York op Rome	100	25.67	22.26	22.33	22.00	20.54	21.38	22.80	22.57	25.15

¹⁾ Wekelijksche productie, berekend op grond der maandelijksche productie.

²⁾ Inclusief bruinkool (75.000 ton in Januari 1921). Vanaf-1919 incl. Elzas Lotharingen. Vanaf 1920 inclusief Elzas Lotharingen en het Saargebied.

³⁾ Vanaf 1919 zonder Elzas Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Elzas Lotharingen, het Saargebied en de Pfalz.

⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas Lotharingen. ⁵⁾ Voorloopig cijfer. ⁶⁾ Inclusief Triëst.

⁷⁾ Vermindering tengevolge van de kolenstaking. ⁸⁾ Nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden.

⁹⁾ Waarde der genoteerde geldsoorten in percenten der pariteit.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND MAART 1922

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	11.163.184	7.245.391	46.035.525	27.282.957	—	—	34.872.341	20.037.566
II Plantaard. voortbrengselen	243.620.013	43.213.916	142.924.419	18.966.856	100.695.594	24.247.060	—	—
III Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	1.238.324.493	41.128.403	250.119.745	10.894.843	988.204.748	30.233.560	—	—
IV Meel en meelfabrikaten	19.810.319	3.487.026	20.330.443	3.997.963	—	—	520.124	510.937
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfvaren en kleurstoffen	22.026.117	4.183.064	6.711.494	3.444.953	15.314.623	738.111	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrikaten van deze stoffen, n. a. g. ..	48.716.289	6.866.693	30.521.101	11.960.319	18.195.188	—	—	5.093.626
VII Hout en fabrikaten van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v. a. s.	91.255.517	7.884.691	5.456.634	821.058	85.798.883	7.063.633	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	2.062.824	4.388.703	1.745.952	2.588.317	316.872	1.800.386	—	—
IX Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleederen en modewaren	8.694.089	27.715.237	3.569.563	10.497.163	5.124.526	17.218.074	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	74.084.984	2.233.949	5.486.691	673.099	68.598.293	1.560.850	—	—
XI Glas	5.103.364	1.215.435	2.296.908	604.027	2.806.456	611.408	—	—
XII Papier	7.749.354	2.545.176	20.293.375	2.802.397	—	—	12.544.021	257.221
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	18.492.652	9.085.952	36.805.834	12.906.845	—	—	18.313.182	3.820.893
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	8.002.601	5.597.960	3.338.887	2.290.215	4.663.714	3.307.745	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	22.116.972	15.669.349	6.079.989	5.973.366	16.036.983	9.695.983	—	—
Totaal	1.821.222.772	182.460.945	581.716.560	115.704.378	1.239.506.212	66.756.567	—	—
Waarvan Gouden Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	22.982	2.132.182	43.411	2.824.503	—	—	20.429	692.321

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in guldenens. *)

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1919	1920	1921	1922	1919	1920	1921	1922
Januari	75.073.388	256.207.615	214.136.278	152.495.668	41.321.453	135.932.785	115.835.310	86.106.447
Februari	106.229.028	233.591.043	170.369.270	152.353.594	44.543.205	113.309.645	120.956.498	84.204.248
Maart	148.758.852	187.916.138	213.830.220	180.328.763	52.660.723	68.210.466	107.204.662	112.879.875
April	189.565.086	203.592.812	195.772.602	—	50.827.142	99.448.337	108.819.697	—
Mei	257.009.336	298.514.162	168.114.951	—	96.168.708	170.393.137	93.818.710	—
Juni	258.183.821	345.402.373	188.559.719	—	126.270.353	179.478.445	120.815.908	—
Juli	274.264.390	314.861.366	170.674.007	—	133.623.129	177.114.162	105.420.129	—
Augustus	313.403.619	267.956.122	186.640.179	—	163.771.619	130.018.883	142.544.083	—
September	298.107.886	317.368.670	197.271.439	—	162.131.110	165.965.569	135.749.765	—
October	319.833.079	337.338.332	179.043.171	—	214.577.467	148.140.438	114.694.641	—
November	296.351.809	270.811.334	175.806.364	—	171.171.804	156.557.011	106.623.879	—
December	288.958.920	298.867.123	180.000.903	—	154.241.692	156.922.833	97.115.318	—
Totaal	2.825.739.214	3.332.427.090	2.240.219.103	485.178.025	1.411.308.405	1.701.491.711	1.369.598.600	283.190.570

*) In de Statistiek over December 1919 zijn de bedragen vermeld met inbegrip van gouden en zilveren munt en muntmateriaal.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 15 Mei 1922.

Algemeen gesproken, hebben de effectenbeurzen gedurende de achter ons liggende week van een lusteloze tendens blijk gegeven. Feitelijk heeft geen enkele beursplaats hierop een uitzondering gevormd, al was de stemming dan ook meer of minder markant te noemen, naar gelang van de verschillende invloeden, die zich deden gelden. In de voornaamste plaats echter was het wel de Conferentie van Genua, die haar stempel op het beurs-karakter heeft gedrukt en het zijn de Duitse beurzen geweest, die deze omstandigheid het zuiverst hebben weerspiegeld. De stemmings-barometer gaat in Berlijn en andere Duitse beursplaatsen op en af, in vrij nauwkeurige verhouding tot de berichten uit Italië, waaruit men zich nog steeds geen klaar en duidelijk beeld kan vormen. Herhaaldelijk had het den schijn, alsof de conferentie uit elkaar zou gaan, zonder tot eenig positief resultaat te zijn gekomen; steeds echter ontstonden nieuwe combinaties, die de hoop weer deden herleven. Totdat op dit oogenblik het er naar uit ziet, alsof de resterende werkzaamheden van Genua wel zonder groote schokken tot een einde gebracht kunnen worden, al stelt men zich ook niet veel van de praktische resultaten voor. De geweldige onzekerheid echter is het geweest, die het publiek in zijn breede lagen er toe gebracht heeft, zijn effecten te realiseren. Men is in Duitschland bevreesd, dat de conferentie van Genua ten slotte tot uitersten zal voeren; de slingerbewegingen der valuta worden met grooten angst tegemoet gezien. Aan de ééne zijde is men bevreesd voor een internationale leening, die de buitenlandsche valuta's met sprongen omlaag zou brengen en op deze wijze onherstelbare verliezen aan goederenvoorraden zou veroorzaken, afgezien nog van het feit, dat de export-premie, die nu nog steeds in den lagen stand der eigen valuta is verborgen, zou vervallen. Anderzijds voorziet men, indien de onderhandelingen betreffende een leening en een opschorsing van de betalings-verplichtingen niet zouden slagen, een geweldig aanwassen van de bijtencirculatie, derhalve een nieuwe duurtog in het binnenland en geschillen met de arbeiders-bevolking. Hoewel niet aan te nemen is, dat de beslissingen, hoe deze ook mogen uitvallen, tot één van deze uitersten zullen voeren, is het toch begrijpelijk, dat de beurs de mogelijkheid in de koersen wenschte te wendiscoteeren. Hierbij komt nog een factor. Herhaaldelijk is hier ter plaatse reeds gewezen op de geringer wordende concurrentiekracht van de Duitse industrie; desondanks staan de betrokken aandeelen nog steeds op een zoodanig peil, dat in het algemeen niet meer dan 4 pCt. rendement van deze fondsen wordt getrokken. Langzamerhand zal deze verhouding zich moeten wijzigen; thans reeds houdt men hiermede rekening, door tot realisatie over te gaan. Een verdere grond voor de lusteloze houding ter beurze is te vinden in de technische moeilijkheden, die tegenwoordig aan de plaatsing van nieuwe industriële aandeelen zijn verbonden; woorts zijn er vele gedwongen verkoopen, veroorzaakt door het gestadige vallen der koersen, waardoor verschillende posities de vereischte dekking niet meer aantoonen. Weliswaar is er een lichte verbetering op de geldmarkt te constateeren, doch deze gunstige omstandigheid weegt niet op tegen de hier genoemde factoren en tegen de onzekerheid aangaande de naaste toekomst.

Te Londen is de markt, hoewel stil en niet zoo opgewekt als eenige weken geleden, toch niet bepaald flauw geweest. De cijfers van de begrooting hebben nog steeds in gunstigen zin nagewerkt. Voor den eersten keer sinds zeven jaren is de totaal-telling van het Britsche budget onder het milliard pond sterling gekomen; met krachtige hand heeft men ingegrepen, om allerlei bezuinigingen tot stand te brengen. Welk een belang Engeland heeft bij een inkrimping van de staatschulden moge blijken uit het feit, dat van het totaal-bedrag van het budget ad 910 miljoen pond sterling niet minder dan 335 miljoen moet worden besteed aan rentebetaling, in welk bedrag nog geen aflossing is begrepen. Toch is dit rente-bedrag nog 10 miljoen pond minder dan het vorig jaar, hoofdzakelijk als gevolg van den lageren rentestandaad en de consolidatie van verschillende vlottende leeningen.

Behalve de begrooting heeft ook de stand van den buitenlandschen handel een gunstigen indruk gemaakt. Hand aan hand hiermede gaat een afname van het aantal werklozen.

Te Parijs is de markt buitengewoon onbelangwekkend gebleven, zoodat niets bijzonders van deze beursplaats te releveeren valt.

De markt te New York heeft zich evenmin aan de

stemming van algemeene lusteloosheid kunnen onttrekken. Toch waren hier nog diverse omstandigheden, die het koerspeil hebben gesteund. O.a. hebben de berichten omtrent een aaneensluiting van z.g. „onafhankelijke“ staalfabrikanten een gunstige uitwerking gehad. Zooals overal, verwacht men ook hier van een dergelijke aaneensluiting beperking van uitgaven en een meer rationeële exploitatie, welke op een groot deel van de staal-verbruikende ondernemingen invloed ten goede zal kunnen oefenen. Speciaal de spoorwegen zullen hiervan wellicht kunnen profiteren, in verband waarmede spoorweg-leeningen in de Unie op het oogenblik vrij goed plaatsing kunnen vinden.

Te onzent hebben staatsleeningen den invloed ondergaan van de geruchten, dat een nieuwe leening bij de Regeering in voorbereiding zou zijn. Hoe gevoelig de markt voor dergelijke berichten is, blijkt wel uit de omstandigheid, dat een gebrekkige redactie een daling zelfs niet verhoeden kan. Dat een leening „in voorbereiding“ is, zegt op zichzelf tóch niets; er zijn geen feiten, die er op duiden, dat de doorvoering imminent is te achten. De reactie is overigens niet van groote proportie geweest. De beleggingsmarkt als geheel was vrij vast te noemen; tekenend hiervoor is de omstandigheid, dat een obligatie-uitgifte van de Gemeente Amsterdam, rentende 6 pCt., tot een koers van 99 $\frac{3}{4}$ pCt. ter inschrijving wordt aangeboden. Weliswaar moet hierbij niet uit het oog worden verloren, dat de leening tegelijkertijd in Zwitserland wordt geoffreend, zoodat een eventueel te onzent niet geplaatst deel toch wel zijn weg zal vinden, doch in ieder geval acht men blijkbaar in de kringen der haute-finance het rendement voor een beleggingsfonds aantrekkelijk.

De verhoudingen op de beleggingsmarkt worden verder geïllustreerd door de introductie van meer en meer buitenlandsche fondsen aan onze beurs. In de achter ons liggende berichtperiode is o.a. een Braziliaansche leening aangeboden.

	8 Mei	11 Mei	15 Mei	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	89 $\frac{1}{16}$	89 $\frac{9}{16}$	89 $\frac{1}{8}$	+ $\frac{1}{16}$
4 $\frac{1}{2}$ % „ „ „ 1916	87 $\frac{1}{8}$	87 $\frac{19}{16}$	87	- $\frac{1}{16}$
4 % „ „ „ 1916	78 $\frac{3}{4}$	78 $\frac{11}{16}$	78 $\frac{5}{8}$	- $\frac{1}{8}$
3 $\frac{1}{2}$ % „ „ „	71 $\frac{1}{4}$	71 $\frac{1}{2}$	71 $\frac{3}{4}$	+ $\frac{1}{4}$
3 % „ „ „	62 $\frac{15}{16}$	62 $\frac{9}{8}$	63 $\frac{1}{4}$	+ $\frac{5}{16}$
2 $\frac{1}{2}$ % Cert. N. W. S.	52 $\frac{1}{2}$	52 $\frac{7}{8}$	53	+ $\frac{1}{8}$
5 % Oost-Indië 1915	92 $\frac{7}{8}$	92 $\frac{5}{8}$	92 $\frac{1}{8}$	- $\frac{3}{8}$
6 % „ „ 1919	96 $\frac{3}{4}$	96 $\frac{1}{2}$	96 $\frac{3}{4}$	
4 % Oostenr. Kronenrente	$\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$	
5 % Rusland 1906	9 $\frac{5}{8}$	9 $\frac{5}{8}$	8	- $\frac{1}{8}$
4 % Rusl. bij Hope & Co.	97 $\frac{1}{16}$	89 $\frac{1}{16}$	83 $\frac{1}{4}$	- $\frac{11}{16}$
4 $\frac{1}{2}$ % China Goud 1898 ..	72	73 $\frac{1}{2}$	74 $\frac{3}{8}$	+ $\frac{23}{8}$
4 % Japan 1899	64 $\frac{1}{2}$	64 $\frac{1}{2}$	64	- $\frac{1}{2}$
4 % Argentinië Buitenl..	68	69 $\frac{1}{4}$	69 $\frac{1}{2}$	+ $\frac{1}{4}$
5 % Brazilië 1895	60 $\frac{1}{8}$	61 $\frac{3}{8}$	60 $\frac{1}{8}$	
7 % Staatsspoor	104 $\frac{1}{8}$	103 $\frac{3}{8}$	104 $\frac{1}{4}$	+ $\frac{1}{8}$
7 % Amsterdam	103 $\frac{7}{8}$	103 $\frac{7}{8}$	103 $\frac{3}{4}$	- $\frac{1}{8}$

De aandeelenmarkt was over het algemeen uitermate lusteloos en vrijwel zonder omzetten. De petroleummarkt vooral heeft het moeten ontgelden. Na de hausse van eenige weken geleden is een zekere matheid ontstaan, welke gepaard ging met een koers-afbrokkeling te New York voor aandeelen Koninklijke Petroleum Mij. Doch niet alleen het hoofdfonds heeft een veer moeten laten; ook de Roemeensche soorten als Geconsolideerde, Orion, enz. hebben gevoelige reacties te doorstaan gehad.

Dezelfde stemming was op de scheepvaart-afdeeling overheerschend. Het jaarverslag van de Koninklijke Hollandische Lloyd heeft weliswaar een betrekkelijk gunstigen indruk gemaakt, mede door de mededeeling, dat er een vaartovereenkomst is gesloten met de Holland-Zuid-Amerika Lijn, doch het stelde aan den anderen kant in een duidelijk licht, hoe weinig profijtelijk de groote vaart nog steeds is. Alle scheepvaart-aandeelen hebben hiervan den invloed ondergaan; bovendien viel het dividend van de Stoomvaart-Maatschappij „De Maas“ tegen.

	8 Mei	11 Mei	15 Mei	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	141	141 $\frac{1}{2}$	136 $\frac{1}{2}$	- $\frac{4}{2}$
„ „ „ „gem.eig.	126 $\frac{3}{4}$	125 $\frac{1}{4}$	120	- $\frac{6}{4}$
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij..	70	70	70	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	38	38	38	
Java-China-Japan-Lijn	93 $\frac{1}{4}$	93 $\frac{1}{2}$	93	- $\frac{1}{4}$
Kon. Hollandsche Lloyd...	167 $\frac{7}{8}$	20 $\frac{1}{8}$	19	+ $\frac{2}{8}$
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.....	68 $\frac{1}{2}$	65 $\frac{3}{4}$	62	- $\frac{6}{2}$
Koninkl.-Paketsvaart Mij...	93 $\frac{3}{8}$	94	92 $\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{8}$
Maatschappij Zeevaart	64	64	64	
Nederl. Scheepvaart-Unie..	107 $\frac{1}{2}$	108 $\frac{3}{4}$	105	- $\frac{2}{2}$
Nievelt Goudriaan	140	138	130	- $\frac{10}{8}$

	8 Mei	11 Mei	15 Mei	Rijzing of daling.
Rotterdamsche Lloyd.....	141 ³ / ₄	139 ¹ / ₄	141 ¹ / ₂	- ¹ / ₄
Stoomv.-Mij., „Hillegersberg” ..	73 ¹ / ₂	73 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂	- 4
„ „ „Nederland” ..	161 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	156	- 5 ¹ / ₂
„ „ „Noordzee” ...	26	26 ¹ / ₄	26 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
„ „ „Oostzee”	70	68	65	- 5

De *industriële markt* was iets levendiger en hier konden sommige fondsen dan ook een verbetering behalen. Daarentegen zijn bankaandeelen nog steeds gebukt gegaan onder de bekende voorvallen op dit gebied. Allerlei geruchten deden de ronde, waarvan enkele weliswaar a priori reeds als grove onwaarheden konden worden gesignaleerd, doch die niettemin een druk op het koerspeil en op den handel uitoefenden. De factor, die voor den beurshandel één der eerste vereischten is, het vertrouwen, wordt op deze wijze niet bevorderd.

Hoe gering overigens de zaken aan de Amsterdamsche beurs zijn, moge blijken uit het feit, dat voor sommige afdelingen op enkele dagen in het geheel geen notering tot stand kon komen. Een voorbeeld hiervan vormt de *tabaksmarkt*, waarvoor anders toch wel eenige belangstelling bestaat, al is die ook nog zoo gering.

	8 Mei	11 Mei	15 Mei	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	139	139	137	- 2
Koloniale Bank	121	121	119 ⁷ / ₈	- 1 ¹ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	125 ¹ / ₂	123 ⁷ / ₈	122	- 3 ¹ / ₂
Rotterd. Bankvereniging..	96	93	90 ¹ / ₄	- 5 ³ / ₄
Amst. Superfosfaatfabriek ..	36	36 ¹ / ₄	36 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	35	34	33 ¹ / ₄	- 1 ¹ / ₂
Insulinde Oliefabriek.....	5 ¹ / ₈	5 ³ / ₄	5 ³ / ₈	+ ¹ / ₄
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	73 ³ / ₈	72 ¹ / ₈	72	- 1 ³ / ₈
Hollandia Melkproducten ..	136	136	129 ³ / ₄	- 6 ¹ / ₄
Philips' Gloeilampenfabriek	250	244 ¹ / ₂	241	- 9
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken ..	72	70 ¹ / ₂	75	+ 3
Compania Mercantil Argent.	45 ¹ / ₂	41 ¹ / ₂	35 ¹ / ₂	- 10
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	149 ³ / ₈	152 ¹³ / ₁₆	150	+ ⁵ / ₈
Handelsver. Amsterdam ...	353	360	358	+ 5
Holl. Transatl. Handelsver.	22	22	22	
Linde Teves & Stokvis	75 ¹ / ₂	74 ¹ / ₄	73	- 2 ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	1 ¹ / ₄	3 ¹ / ₈	1 ¹ / ₈	- 1 ¹ / ₈
Tels & Co.'s Handel-Mij.	26	27	26 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	141 ¹ / ₄	141 ¹ / ₂	132	- 9 ¹ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.	492 ¹ / ₂	486 ¹ / ₂	476 ¹ / ₂	- 16
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	29 ³ / ₄	27 ³ / ₄	25	- 4 ³ / ₄
Steauna Romana Petroleum				
Mij. .. Afgest. Aand.	39 ⁷ / ₈	36 ³ / ₄	37 ⁵ / ₈	- 2 ¹ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij. ...	84 ³ / ₄	83 ³ / ₄	81 ³ / ₄	- 3
Nederl.-Rubber-Mij.	-50	48 ¹ / ₂	46	- 4
Oost-Java-Rubber-Mij.	137	139	137	
Deli-Batavia.	298 ¹ / ₄	279	275	- 23 ¹ / ₄
Deli-Maatschappij	240	229	230	- 10
Senembah-Maatschappij ...	354	349	349	- 5

Scherp aangevallen zijn aandelen Compania Mercantil Argentina. Tot op dit oogenblik staat niet vast, of deze aanvallen al of niet gemotiveerd zijn. De directie heeft klaarblijkelijk geen verontrustende berichten ontvangen; afgewacht dient derhalve te worden, of hier eenvoudig van een beursmanoeuvre sprake is of dat de scherpe koersval een reële basis heeft. Inmiddels is het fonds van het laagste punt iets opgekomen.

De *suikermarkt* was de eenige, die vrij vast is gebleven, in verband met de tegenspraak van het gerucht, dat de Indische regering van plan was nieuwe lasten op de suikercultuur te leggen.

De *Amerikaansche markt* was stil en meerendeels iets lager in verband met de houding van Wallstreet en met de dalende dollarnotering.

	8 Mei	11 Mei	15 Mei	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	171 ⁷ / ₈	170	170	- 1 ¹ / ₈
Anaconda Copper	109 ¹ / ₂	108 ³ / ₄	108	- 1 ¹ / ₂
Un. States Steel Corp.	103	102 ¹ / ₂	102 ¹⁵ / ₁₆	- 2 ¹ / ₁₆
Atchison Topeka.....	105 ³ / ₄	106 ³ / ₁₆	106 ³ / ₁₆	+ ⁷ / ₁₆
Southern Pacific.....	97 ³ / ₄	96	95 ¹ / ₄	- 2 ¹ / ₂
Union Pacific	146 ⁷ / ₈	145	144 ¹ / ₄	- 2 ⁵ / ₈
Int. Merc. Marine orig. Com.	25 ²³ / ₃₂	23 ¹ / ₂	24 ¹ / ₂	- 1 ¹⁵ / ₃₂
„ „ „ „ „ prefs.	89 ⁷ / ₈	84 ¹ / ₄	83	- 6 ⁷ / ₈

De *geldmarkt* is ruim geworden; prolongatie ten slotte 3³/₄ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

16 Mei 1922.

Het maandelijksche oogstrapport van het Amerikaansche Departement van Landbouw is in het begin der week gepubliceerd. Op den loop der graanprijzen heeft het weinig invloed uitgeoefend, omdat het weinig anders bracht dan eene bevestiging van de meening, welke de handel zich van den stand der gewassen in de Vereenigde Staten had gevormd. Ondanks een percentage winterkilled van 14¹/₂ pCt., hetgeen belangrijk meer is dan het gemiddelde, wordt de oogst der wintertarwe overeenkomstig de algemeene verwachting geschat op de definitieve opbrengst van het vorige seizoen. Zekerheid, dat dit cijfer van ruim 580 millioen bushels ook werkelijk zal worden bereikt, ligt daarin echter allerminst, daar tusschen 1 Mei en den oogsttijd de stand gewoonlijk pleegt achteruit te gaan. Het vorige jaar was dat wegens zeer ongunstig weder in Mei zelfs in hooge mate het geval. Gelukkig heeft het eerste gedeelte van Mei verdere verbetering gebracht door droog weder in het Oosten van Kansas en regen in het Westen van dien Staat. Ook de uitzaaai van de zometarwe heeft verderen voortgang gevonden en is volgens het laatste Washingtonsche weekbericht vrijwel overal onder gunstige omstandigheden volbracht. Van rogge is de stand zeer gunstig en de nieuwe oogst wordt geschat op 79 millioen bushels tegen eene opbrengst in 1921 van 57 millioen. De Canadeesche berichten over den tarweuitzaai blijven gunstig en ook uit andere productielanden hoort men niets nadeeligs omtrent de tarweoogsten, die in het op 1 Augustus aanvangende nieuwe seizoen de importlanden van broodgraan moeten voorzien. Alleen in die importlanden zelf zijn de vooruitzichten niet onverdeelde gunstig. Europa lijdt nog steeds onder het koude voorjaar en hoewel Frankrijk en Engeland reeds in April nu en dan warmer weder hadden, zoodat werkelijk ernstige klachten ten slotte weinig gehoord worden, verwacht men daar eene geringere opbrengst dan het vorige jaar. In Duitschland is de achterstand ernstiger en de stand der gewassen op 1 Mei was nog iets slechter dan op 1 April. Intusschen is het nu ook daar warmer geworden, waardoor belangrijke verbetering van den toestand zeer goed mogelijk is.

Zijn dus voor het nieuwe seizoen de vooruitzichten voor de broodgraanvoorziening van Europa over het algemeen niet ongunstig, ook geraakt men meer en meer overtuigd, dat er zeer voldoende tarwe en rogge aanwezig is voor de laatste maanden van het loopende oogstjaar. Toch blijven de tarwemarkten vast, doch de oorzaak daarvan is minder te zoeken in de gewone wisselwerking tusschen vraag en aanbod dan in de technische positie van den Meitermijn aan de markt te Chicago. Nog steeds ontwikkelt zich daar een „squeeze”, waardoor de prijs wordt hooggehouden en op aanvankelijke prijsdaling telkens een herstel volgt, dat den prijs weder brengt op of nabij het hoogste in de Paaschweek bereikte punt. Reeds twee maal hebben zulke fluctuaties plaats gevonden, het laatst in de afgelopen week, toen op een enkelen dag de Mei-tarwe te Chicago een sprong omhoog maakte van 7³/₈ dollarcent per 60 lbs. De latere posities ondervinden den invloed van deze beweging, doch fluctueeren minder hevig. Voor Juli-tarwe te Chicago bedraagt de prijsverhooging 1¹/₂ cent. Rogge blijft te Chicago onveranderd vast, zoowel door de verwachting, dat ook van dit artikel de termijnmarkt „oversold” is, als door voortdurende Europeesche vraag. De markt voor rogge is uiterst gevoelig en zoodra zich eenige vraag merkbaar maakt, stijgt telkens de prijs. De notering voor Juli-rogge te Chicago was op 15 Mei 4¹/₂ dollarcent hooger dan den 8sten.

De tarwemarkten in Argentinië vertoonden deze week weder weinig verandering. Zij sloten, na in het midden der week eenige prijsverlaging te hebben ondergaan, weder vrijwel op het vorige niveau, ondanks de omvangrijke inkoop, die vooral Duitschland in het begin der week deed. Sedert 3 Mei heeft de Duitse regering, naar men meent te kunnen nagaan; omstreeks 120 a 150.000 ton La Plata-tarwe gekocht, terwijl ook andere landen geregeld als koopers van Australische en Argentijnsche tarwe optraden. Europeesche inkoop van Noord-Amerikaansche soorten waren in vergelijking daarmede van geringen omvang. Een geregelde handel bestond daarin eigenlijk slechts in Manitoba's naar Engeland. De wereldverscheppingen van tarwe, die in de voorafgaande week klein waren, namen weder toe door vermeerdering zoowel van het aandeel van Argentinië als van de Vereenigde Staten.

Voor maïs was de vraag over het algemeen niet groot, doch de prijzen bleven vrijwel onveranderd. In Argentinië droegen de grootere verscheppingen daartoe bij, alsmede het

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei.	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Juni	Mais Juni	Lijnzaad Juni
13 Mei '22	143 $\frac{1}{4}$	60 $\frac{3}{4}$	37 $\frac{1}{8}$	13,75	8,05	22,—
6 Mei 22	136 $\frac{1}{2}$	61	37 $\frac{1}{8}$	13,70	8,25	21,90
13 Mei 21	143 $\frac{1}{4}$	61 $\frac{1}{4}$	37 $\frac{3}{8}$	16,35	7,35	16,25
13 Mei 20	310	164 $\frac{1}{8}$	104 $\frac{1}{2}$	22,80	11,20	28,20
13 Mei 19	270	173 $\frac{3}{4}$	68 $\frac{5}{8}$	11,30	6,—	23,85
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{4}$	9,40	5,38	13,70

1) Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	15 Mei 1922	8 Mei 1922	17 Mei 1921
	Tarwe*	15,30	15,35
Rogge (No. 2 Western) ..	13,90	14,—	21,—
Mais (La Plata)	218,—	217,—	255,—
Gerst (48 lb. malting) ..	228,—	226,—	260,—
Haver (38 lb. white cl.) ..	12,—	11,50	13,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad: 1)	17,—	16,—	13,75
Lijnzaad (La Plata) .... 2)	467,—	467,—	353,—

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) per 1960 K.G. *) Nr. 2
*Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	8/13 Mei 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	8/13 Mei 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	1922	1921
Tarwe	23.650	343.660	354.003	2.540	25.617	7.111	369.277	361.114
Rogge	1.661	23.643	48.804	—	—	—	23.643	48.804
Boekweit	230	8.379	3.154	—	—	500	8.379	3.654
Mais	7.447	409.282	314.006	700	53.953	32.717	463.235	346.723
Gerst	2.623	46.287	97.879	—	2.505	3.573	48.792	101.452
Haver	3.155	33.095	9.697	—	50	430	33.145	10.127
Lijnzaad	7.201	67.100	65.126	2.000	47.833	38.525	114.933	103.651
Lijnkoek	1.233	31.295	54.177	—	1.547	9.296	32.842	63.473
Tarwemeel	2.015	21.412	9.724	—	3.245	1.170	24.657	10.794
Andere meelsoorten	—	4.289	13.200	—	1.710	1.247	5.999	14.447

nu en dan te vochtige weder, terwijl in Noord-Amerika het verloop der tarwemarkt zijn invloed uitoefende, de inlandse vraag goed was en de nieuwe uitzaai door ongunstig weder vertraging ondervindt. Voor haver heeft die laatste omstandigheid zelfs geleid tot eene definitieve niet belangrijke vermindering van de bezaaide oppervlakte. De maïs prijs te Chicago was op 15 Mei vrijwel onveranderd tegenover den 6den. In Europa was in Engeland de vraag teleurstellend, doch het koude weder in Duitschland en Nederland leidde daar tot woortdurende goede consumptievraag. Ofschoon het verloop der Conferentie in Genua den Duitschen handel nog steeds van groote inkoop terughoudt, was nu en dan de handel in maïs naar Hamburg daar levendig, gedeeltelijk voor overlading naar het Noorden. De omzet beperkt zich nog steeds vrijwel geheel tot Noord-Amerikaansche maïs, doch nu de Argentijnsche verschepingen toenemen, zal waarschijnlijk Platamaïs spoedig weder een belangrijker artikel ook voor Duitschland worden. Ook deze week was het behalve Engeland, waar twee stoomende ladingen werden gekocht en nu en dan in parcels naar Londen eenige omzet bestond, slechts België, waar een omzet van beteekenis in Platamaïs werd bereikt. Vooral voor nieuwen oogst in spoedige posities bestond belangstelling. Oude Platamaïs was moeilijker te plaatsen.

In gerst was de handel naar Engeland iets beter, doch naar het vasteland is de omzet nog steeds klein. Haver was vast en zoowel naar Engeland als het continent werd van Noord-Amerika geregeld gekocht.

Lijnzaadprijzen toonden in Argentinië weinig verandering, doch Engeland was vooral in het laatst der week vast, vooral voor Indisch zaad. Met belangstelling worden de berichten uit Noord-Amerika gevolgd, waar men op een grooteren uitzaai dan in de laatste jaren schijnt te rekenen. Op de statistische positie van lijnzaad zou dit van grooten invloed kunnen zijn.

Nederland. In ons land werd slechts weinig tarwe gekocht. Van de inkoop van Argentijnsche tarwe door de Deutsche regering kwam een gedeelte hier tot stand, evenals van hare zaken in Noord-Amerikaansche rogge. Mais werd door importeurs weinig gekocht, doch de consumptie blijft nog steeds bevredigend. Zaken bepaalden zich vooral tot Noord-Amerikaansche rogge. Mais werd door importeurs weinig gekocht, doch de consumptie blijft nog steeds bevredigend. Zaken bepaalden zich vooral tot Noord-Amerikaansche soorten. De Deutsche markten aan den Rijn kochten vrij geregeld en toonden daarbij vooral belangstelling voor gele maïs. Voor haver blijft de vraag bevredigend, doch in gerst is de omzet nog steeds gering.

In lijnzaad werd een enkelen keer een goede omzet bereikt, doch op de meeste dagen der week werd weinig gekocht.

SUIKER.

F. O. Licht geeft het volgend overzicht der met bieten beplante oppervlakte in Europa, hetwelk echter gedeeltelijk

op ramingen berust:

	1922/23	1921/22	H.A.
Duitschland	340.000	332.980	H.A.
Tsjecho-Slowakye	195.000	204.000	"
Frankrijk	140.000	107.735	"
Holland	63.500	70.496	"
België	58.000	57.514	"
Zweden	16.000	48.568	"
Denemarken	24.000	34.000	"
Polen	97.000	81.000	"
Rusland	220.000	215.769	"
Hongarije	29.000	34.500	"
Italië	84.500	73.395	"
Overige landen	95.000	85.000	"

Totaal in Europa .. 1.362.000 1.344.957 H.A.

Deze cijfers zouden voor dit seizoen op eene toename wijzen van ongeveer 1 $\frac{1}{4}$ pCt., vergeleken met het vorige. Om trent Rusland bestaat echter nog eene groote onzekerheid. In 1913/14 bedroeg het areaal in Europa 2.200.160 H.A.

De Engelsche Board of Tradestatistiek luidt als volgt:

	April		Jan./April	
	1922 tons	1921 tons	1922 tons	1921 tons
Import riet	145.750	161.234	471.089	364.135
" biet	—	—	—	—
" geraffineerd ..	47.347	47.237	134.767	100.511
Totaal	193.097	208.471	605.856	464.646
Voorr. in Entrepot ...	257.450	366.700	—	—
" Raaffrijen ...	56.800	34.250	—	—
Opbrengst	54.472	58.981	279.722	316.158
Binnenl. consumptie ..	80.471	118.839	430.625	453.129
Totale export	2.074	705	9.305	3.020

Amerika noteerde aan het einde der week voor Spot Centrifugals d.c. 4,04, terwijl de noteeringen voor termijnsuiker nagenoeg hetzelfde bleven en sloten op d.c. 2,63 voor Juli; d.c. 2,83 voor September; d.c. 2,87 voor December en d.c. 2,82 voor Maart. Er was een levendige handel in Cuba-suiker en een 105.000 tons werden tot ongeveer denzelfden prijs als vorige week (27/18 d.c. c. & f. Mei/Juni) afgedaan en buitendien nog een 16.000 tons Philippijnsche en Portorico suikers Mei/Juni tusschen d.c. 3,86 en d.c. 3,98 c.i.f.

In Cuba is de regentijd aangevangen. De statistiek aldaar luidt als volgt:

	1922 tons	1921 tons	1920 tons
Weekontvangst t. 6 Mei ..	196.905	131.891	106.129
Tot. ontv. 1 Dec.—6 Mei ..	2.461.607	2.295.595	2.676.700
Werkende fabrieken	148	195	137
Weekexport tot 6 Mei	161.648	48.493	110.058
Tot. export tot 6 Mei	1.498.606	1.139.720	2.010.848
Tot. voorraad op 6 Mei ..	1.109.009	1.188.196	669.018
Weekexport Oude oogst ...	10.295	—	—
Tot. voorr. Oude oogst ...	76.461	—	—

RUBBER.

De markt was gedurende de afgelopen week zeer flauw gestemd, en de prijzen liepen verder terug.

Het aanbod was vrij aanzienlijk, waartegen slechts zeer geringe vraag bestond.

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

einde voorafgaande week:

Prima Crêpe Mei	43 1/2 c.	45 1/2 c.
" " April/Juni	43 1/2 "	46 "
" " Juli/Sept.	45 "	47 "
" " Oct./Dec.	46 1/2 "	48 1/2 "
Smoked Sheets Mei	46 "	47 1/2 "
" " Juni	46 "	46 1/2 "
" " Juli/Sept.	46 1/2 "	47 "
" " Oct./Dec.	47 1/2 "	48 "
15 Mei 1922		

COPRA.

In den toestand van de markt is nog steeds weinig verandering te melden. Londen is eerder iets vaster, doch waar de koers lager is, blijven de prijzen onveranderd.

De noteering is voor Java f.m.s stoomend f 29,—, Mei/Juli aflading naar Holland/Hamburg/Bremen f 29,25.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo, No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
15 Mei 1922..	nom.	60.7/6	149.7/6	24.-/-	27.-/-
8 " 1922	nom.	60.7/6	149.7/6	24.7/6	27.2/6
1 " 1922..	nom.	59.15/-	151.10/-	24.-/-	26.17/6
24 Apr. 1922..	nom.	59.10/-	153.7/6	24.2/6	27.5/-
17 Mei 1921..	nom.	74.2/6	181.2/6	23.12/6	27.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART.****GRAAN.**

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
8-13 Mei 1922	—	—	13 c. ⁹	4/3	31/3	31/3
1-6 Mei 1922	—	—	14 c. ²	4/3	32/6	32/6
9-14 Mei 1921	—	—	6/6	6/6	54/6	54/6
10-15 Mei 1920	—	—	—	10/6 ¹	120/-	112/6 ¹
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Roter	Rotterdam	Gothenburg
8-13 Mei 1922	6/6	12/-	13/6	14/-	5/3	7/9
1-6 Mei 1922	6/6	12/6	14/3	14/-	5/3	8/-
9-14 Mei 1921	—	—	—	—	—	—
10-15 Mei 1920	37/6	62/6	75/-	—	f 12,-	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
8-13 Mei 1922	19/-	27/3	35/-	30/-
1-6 Mei 1922	19/6	27/6	35/-	28/-
9-14 Mei 1921	22/6	35/-	—	32/6
10-15 Mei 1920	105/-	140/-	—	100/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Voor Britsche schepen ²⁾ Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Ooerige noteeringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN. VLISSINGEN.

Landen van herkomst	April 1922		April 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	7	42.954	3	29.529
Groot-Brittannië	26	185.583	31	223.873
België	—	—	2	470
Frankrijk	—	—	1	404
Italië ¹⁾	5	913	5	5.122
Levant ²⁾	3	1.501	29	17.647
Totaal	41	230.951	71	277.045
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	33	209.821	42	238.955
Britsche	4	19.958	17	12.112
Duitsche	—	—	2	2.146
Belgische	2	1.132	7	3.296
Fransche	—	—	2	806
Deensche	2	40	—	—
Ver. Staten	—	—	1	19.730
Totaal	41	230.951	71	277.045

¹⁾ Bijleggers. ²⁾ Zeesleepbooten.

(B. Stofkoper.)

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	April 1922		April 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	27	19.393	42	18.186
Groot-Brittannië	339	260.921	400	359.179
Duitsland	71	118.227	87	135.681
Noorwegen	48	94.081	45	65.019
Zweden	15	6.790	18	13.509
Denemarken	1	305	7	10.816
Rusland-Oostz.h.	—	—	3	762
Finland	—	—	2	1.571
België	17	22.196	20	28.758
Frankrijk	66	58.408	103	89.977
Spanje	34	59.953	37	44.284
Portugal	2	1.582	5	5.671
Italië	13	34.241	24	46.060
Oostenr.-Hongg., Griekenland..	3	4.446	1	998
Zuid-Afrika	—	—	1	2.239
Rusland-Zw. Zee	2	4.649	2	2.022
Roemenië, Bulg.	4	8.024	5	9.788
And. Midd. Zeeh.	17	31.756	6	13.757
Over. Wk. Afrika	4	9.126	1	563
Oostkust Afrika	1	4.507	—	—
Z.W. Afrika	—	—	1	1.956
Voor-Indië	11	38.909	5	16.758
Ned. Oost-Indië	7	26.533	9	33.041
And. Aziat. hav.	13	55.494	4	14.626
Australië	2	6.027	5	19.083
Vereen. Staten..	48	207.722	52	199.436
Zuid-Amerika	2	6.565	—	—
Midden-Amerika	3	9.370	1	1.124
Brazilië	2	6.493	3	6.331
Argent., Uruguay	15	43.599	18	58.597
Chili	4	11.887	3	8.215
Cuba	—	—	1	3.257
Totaal	771	1.151.204	911	1.211.264
Periode 1 Jan.— 30 April	2.778	3.886.520	3.012	3.957.940
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	232	368.136	205	264.155
Britsche	245	331.674	333	417.277
Duitsche	90	76.390	101	53.788
Noorsche	55	65.062	55	71.934
Belgische	10	8.844	1	—
Fransche	50	56.813	57	49.056
Zweedsche	15	20.342	29	36.336
Deensche	—	—	26	35.409
Vereen. Staten..	18	74.981	40	139.703
Andere	56	148.962	64	143.606
Totaal	771	1.151.204	911	1.211.264

¹⁾ 1913, 3.654 schepen met 4.301.786 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur Maassluis.)

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 30 April 1922

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor effecten gedeponeerd		f 1.784.700,—
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.985.000,—, waarvoor in geld gestort		6.435.000,—
waarvoor effecten gedeponeerd	f 1.550.000,—	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen .. f 7.677.495,—		5.952.195,—
waarvoor in geld gestort		
waarvoor effecten gedeponeerd	1.725.300,—	
Effecten van Aandeelhouders gedeponeerd bij bevriende instellingen	3.000.000,—	
ten eigen gebruik	33.367.850,—	
		39.643.150,—
Kassa, Wissels en Coupons		35.611.158,79½
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		49.387.580,50½
Saldo's bij Bankiers:		
beschikbaar voor eigen gebruik	f 3.893.535,68	
voor rekening van derden	13.167.982,62	
		17.061.518,30
Prolongatiën gegeven		10.843.500,—
Eigen Effecten en Syndicaten		10.045.441,75½
Credietvereniging	f 69.019.220,48	
Af: loopende Promessen	8.944.000,—	
		60.075.220,48
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek. Ort. f 55.980.036,75½		
Af: loopende Promessen	3.690.000,—	
		52.290.036,75½
Voorschotten op Consignatiën		2.256.450,05
Gebouwen		4.500.795,30½
Totaal	f 295.886.746,94½	

CREDIT

Kapitaal		f 35.500.000,—
Reservefonds		8.200.613,62
Buitengewone Reserve		1.000.000,—
Waarborgfonds Credietvereniging		6.320.622,50
Reserve Credietvereniging		3.425.259,47
		54.446.495,59
Aandeelhouders voor gedeponeerd als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:		
Effecten	f 1.744.000,—	
Contanten	40.700,—	
in Leen-Depôt Effecten	37.899.150,—	
" Contanten	1.070.000,—	
		39.643.150,—
Totaal Effecten		1.110.700,—
Totaal Contanten		1.548.452,67½
Zieken- en Pensioenfonds		50.327.891,72
Deposito's		3.156.200,—
Prolongatie-Deposito's		1.444.930,52
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen		
Saldi Rekeningen Courant	f 90.021.870,39½	
" " " voor gelden in het Buitenland	13.167.982,62	
" " " Credietvereniging	8.231.779,01½	
		111.421.632,03
Beleeningen en Daggeld genomen		450.000,—
Te betalen Wissels		28.259.337,18
Nederlandsche Bank		1.877.195,80½
Diverse Rekeningen		2.200.761,42½
Totaal	f 295.886.746,94½	